

Bundel – Bestuurscommissie GGD, reguliere vergadering. van 5 november 2025

- A Algemeen
- A.1 Opening en mededelingen
- A.2 Besluitenlijst van de reguliere vergadering BC GGD d.d. 4 juni 2025
 - Voorstel:*
 - Besluitenlijst vaststellen.*
 - 2025-06-04_Bestuurscommissie GGD_ reguliere vergadering._Besluitenlijst Vertrouwelijk Presentaties BC GGD 4 juni 2025
- B Ter kennisneming/hamerstukken
- B.1 Rapport Inspectie J&V versterking CB
 - Beslispunt:*
 - Ter kennisname.*
 - Om de toenemende uitdagingen op het gebied van crisisbeheersing het hoofd te bieden is een versterking van de crisisbeheersing ingezet. Daartoe heeft het kabinet in 2022 de Contourennota Versterking Crisisbeheersing aan de Tweede Kamer aangeboden. Vanaf 2023 hebben de veiligheidsregio's en landelijke partijen extra BDUR-gelden ontvangen om crisisbeheersing en informatievoorziening te versterken. De Inspectie Justitie en Veiligheid monitort de komende jaren de doorontwikkeling van de crisisbeheersing op grond van haar wettelijke toezichtstaak, en vanwege het maatschappelijk belang om tot deze versterking te komen. Onderdeel van de versterking is ook de opgeschaalde publieke gezondheid (GHOR).*
 - VRLN aanbiedingsbrief rapport versterking cb
 - Rapport monitoring versterking crisisbeheersing
 - Tabel hoor en wederhoor rapport Versterking crisisbeheersing
- B.2 Weerbare samenleving
 - Beslispunt:*
 - Kennis nemen van het Programmaplan Weerbare Samenleving en de stand van zaken van de regionale pilots.*
 - Deknotitie BC GGD Doorontwikkeling Programma Weerbare Samenleving versie 21-10-2025
 - Bijlage 1 Programmaplan Weerbare samenleving 2026 versie 21-10-2025
 - Bijlage 2 Stand van zaken Pilots dd 15-10-2025
- C.a Ter besluitvorming; hamerstukken
- C.b Ter besluitvorming
- C.b.1 2e tussentijdse rapportage 2025 WORDT NAGEZONDEN
 - Voorstel:*
- C.b.2 Concept Kadernota 2027 WORDT NAGEZONDEN
 - Voorstel:*
- D Ter bespreking
- E Rondvraag en sluiting

**Concept besluitenlijst Vertrouwelijk Bestuurscommissie GGD,
reguliere vergadering.**

Datum 04-06-2025
Tijd 13:30 – 16:30
Locatie Drie Decembersingel 50, Blerick – Bestuurszaal (2e verdieping)
Voorzitter M. Ferrière/plv.

A Algemeen

A.1 Opening en mededelingen

Mededelingen vanuit de Directie:

- Stand van zaken reacties jaarverantwoording VRLN 2024.
- Rapport Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).
- RS Immunisatie.
- Plan van aanpak Weerbare samenleving.

Besluit:

In verband met de afwezigheid van F. Schatorjé zit M. Ferrière het overleg voor.

Bericht van verhindering ontvangen van R. Bouten, R. Cretskens, C. Dieteren, F. Dillerop, F. Schatorjé, C. Angevaren.
F. Schatorjé wordt vervangen door A. Scholten

Op voorstel van de voorzitter wordt agendapunt D3 Stand van zaken huisvesting GGD na agendapunt A1 behandeld.

Toelichting:

Mededelingen vanuit de Directie:

Mondelinge toelichting door Natasja van Montfoort:

- Stand van zaken reacties jaarverantwoording VRLN 2024.
Besluitvorming is voorzien in het AB van 4 juli a.s.

- Rapport Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ).
Bestuurders hebben kennis kunnen nemen van dit rapport medio mei jl via een bestuurlijke mededeling. Op 28 mei jl heeft de IGJ daarnaast drie landelijke rapporten gepubliceerd nav het door hen uitgevoerde toezicht in 2024. De algehele conclusie luidt dat de publieke gezondheid in Nederland wankelt en dat de voorbereiding op een nieuwe pandemie beter kan. Een bestuurlijke mededeling over deze drie nieuwe rapporten is ook verstuurd.
- RS Immunisatie.
Vaccinatie pasgeborenen start vanaf september a.s. De vergoeding die de GGD rechtstreeks vanuit VWS krijgt is niet kostendekkend. GGD LN heeft daarom ook als enige GGD landelijk tegen de invoering op deze wijze gestemd. In de uitvoering kiest de GGD LN voor de sobere variant.
- Plan van aanpak Weerbare samenleving.
Het regionale Plan van aanpak ligt ter bespreking voor in de BC Veiligheid. De leden van de BC GGD hebben niet direct een rol hierin. Als wethouder van de eigen gemeente wel (o.a. maatschappelijke- en mentale weerbaarheid). Daarom wordt het plan in de BC GGD niet integraal gepresenteerd.
- Q-koorts Gaia Zoo.
Team Infectieziektebestrijding van de GGD ondersteunt de collega's van de GGD Zuid-Limburg bij de bestrijding van de Q-koorts. Huisartsen en ook Gesundheitsämter zijn geïnformeerd.

A.2

Besluitenlijst van de reguliere vergadering BC GGD d.d. 26 maart 2025.

Voorstel:

Besluitenlijst vaststellen.

Besluit:

Conform voorstel vastgesteld.

A.3

Besluitenlijst van de werkvergadering BC GGD d.d. 26 maart 2025

Voorstel:

Besluitenlijst vaststellen.

Besluit:

Conform voorstel vastgelegd.

B Ter kennisneming/hamerstukken

Er zijn geen stukken ter kennisneming/hamerstukken.

C.a Ter besluitvorming; hamerstukken

Er zijn geen besluitvormende hamerstukken.

C.b Ter besluitvorming

Er zijn geen stukken ter besluitvorming.

D Ter bespreking

D.1 Stand van zaken Toekomstbestendige GGD

Mondelinge toelichting door N. van Montfoort.

Besluit:

Mondelinge toelichting door N. van Montfoort.

Toelichting:

Terugblik op de vier regionale raadsinformatiebijeenkomsten en de recente ambtelijke overleggen. Op 3 juni heeft nog afstemming plaatsgevonden met de bestuurlijke Klankbordgroep. Toelichting op de stand van zaken op de werksporen binnen het programma toekomstbestendige GGD. Hierover wordt ook gerapporteerd in de Tussentijdse rapportage 2025 (agendapunt D2).

In het recente overleg met de ambtenaren zijn de ambtenaren gevraagd mee te denken over relevante thema's voor de publieke gezondheid en het vergroten van de betrokkenheid bij de bestuurlijke thema's. Dit in het kader van de samenwerking tussen de ambtenaren Publieke Gezondheid en de GGD. Vanuit de BC GGD wordt het belang van de goede samenwerking tussen GGD en de gemeentelijke ambtenaren benadrukt en ook gezien en gewaardeerd. In de gesprekken met de accounthouders van de GGD kan ingezoomd worden op de lokale situatie.

Vanuit de BC GGD wordt geïnformeerd naar de ontwikkelingen rondom Forensische Geneeskunde (FG) in relatie tot het Versterkingsplan. FG is een publieke taak maar is niet opgenomen in het Versterkingsplan. Een groot deel van de FG taak wordt gefinancierd door de Politie (uitgezonderd gemeentelijke lijkschouw). De landelijke aanbesteding van de Medische Arrestantenzorg (MAZ) is voorlopig gegund aan Arts en Zorg (ingangsdatum 2027). In géén enkele regio is dit aan de GGD gegund. Op dit moment loopt de bezwaartermijn nog. Het niet meer uitvoeren van de MAZ door de GGD-en is van invloed op de aard van het werk van de FG

artsen maar ook op de financiële houdbaarheid van de totale FG. In Limburg werken beide GGD-en samen binnen de Forensische Dienst Limburg. Zowel binnen dit samenwerkingsverband, alsook landelijk worden scenario's opgesteld. De ontwikkelingen hebben geen consequentie voor het Versterkingsplan.

M. Smitsmans benadrukt dat een goede onderbouwing van de benodigde financiële middelen voor de Toekomstbestendige GGD, de financiering van de VRLN in algemene zin en inzicht in de reserves en voorzieningen van groot belang is. Vanuit de organisatie wordt aangeboden om indien nodig te ondersteunen bij de beantwoording van specifieke vragen hieromtrent en wordt tevens gewezen op de verstuurde Nota Q&A.

D.2

1e Tussentijdse rapportage 2025

Voorstel:

1. Het Dagelijks Bestuur positief adviseren over de 1e tussentijdse rapportage 2025.

Besluit:

Conform voorstel besloten.

Toelichting:

Mondelinge toelichting door Natasja van Montfoort en Rob Alaerds (Business Controller GGD).

Met ingang van 2025 zijn er in de P&C-cyclus twee bijsturings- en rapportagemomenten opgenomen. Afgesproken is dat hierin ook gerapporteerd wordt over de voortgang van het Versterkingsplan GGD. De 1e tussentijdse rapportage doet verslag van de uitvoering van de begroting 2025 van VRLN over de periode januari t/m april 2025. De 2e rapportage gaat verslag doen over de eerste 8 maanden. De rapportage heeft als spiegel de begroting 2025 en gaat in op afwijkingen ten opzichte van de daarin opgenomen plannen, doelstellingen en kostenramingen. Via deze rapportage wordt het bestuur geïnformeerd over de voortgang van de in de begroting opgenomen doelstellingen met daaraan gekoppeld de mogelijk financiële bijstellingen. De periode waarover nu wordt gerapporteerd is kort, maar geeft wel eerste inzichten in de voortgang. De financiële afwijkingen zijn dan ook beperkt. De inhoud van de rapportage wordt kort toegelicht. Het bestuur complimenteert de organisatie met het format en de opzet van de rapportage.

D.3

Stand van zaken huisvesting GGD

Mondelinge toelichting door S. van der Pols (Projectleider huisvesting GGD).

Besluit:

Korte inleiding op het thema door N. van Montfoort.

Presentatie door S. van der Pols (Projectleider huisvesting GGD). De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

Toelichting:

Actuele stand van zaken van het programma huisvesting GGD, Korte terugblik en vooruitblik. Wat speelt er en wat komt eraan? S. van der Pols wordt door de VRLN ingehuurd. Zijn opdracht loopt per 1 juli 2025 af. De taken worden overgenomen door T. Jacobs (VRLN).

D.4

Presentatie: Op welke manier maakt de JGZ het verschil voor onze inwoners: Prenataal huisbezoek.

Besluit:

Korte inleiding door N. van Montfoort.

Meerdere partijen komen achter de voordeur bij onze inwoners. Hoe ziet de praktijk van het prenataal huisbezoek eruit? Welke inzichten levert een huisbezoek op in aanvulling op de bevindingen en nadere duiding van de gezondheidsmonitors (zie ook agendapunt D6).

Presentatie wordt gegeven door A. Rutten (Jeugdverpleegkundige GGD). De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

D.5

Presentatie: Op welke manier maakt de JGZ het verschil voor onze inwoners: Gezond leven? Check 't even (gezondheidscheck leerjaar 2 en 4 voortgezet onderwijs).

Besluit:

Korte inleiding door N. van Montfoort.

Check 't even was voorheen Extra puber contactmoment.

Wat houdt dit extra pubercontactmoment in? Welke inzichten levert de gezondheidscheck op in aanvulling op de bevindingen en nadere duiding van de gezondheidsmonitors (zie ook agendapunt D6). De presentatie wordt gegeven door K. Hannou (Doktersassistente GGD) De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

Presentatie: De monitoringstaak van de GGD en de verbinding met JGZ.

Besluit:

Nadere toelichting op de monitoringstaak van de GGD en de verschillende monitors die door de GGD worden uitgevoerd, door F. Coenders (Onderzoeker GGD). De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

Rondvraag en sluiting

I. Minkenberg vraagt aandacht voor de invloed die de gemeenteraadsverkiezingen op 29 oktober a.s. mogelijk hebben voor de bestuurlijke tweedaagse VRLN op 30 en 31 oktober a.s.

Naar aanleiding van overleg met de Bestuurlijke klankbordgroep Toekomstbestendige GGD, wordt voorgesteld om een ingelast overleg van de BC GGD te organiseren, indien de van de gemeenten ontvangen zienswijzen op de begroting 2026 en het versterkingsplan daartoe aanleiding geven. In dit ingelaste overleg kan afstemming plaatsvinden over eventuele nadere interventies vooruitlopend op besluitvorming in het AB van 5 september a.s. De ontvangen zienswijzen worden met de leden van de BC GGD na afloop van de daarvoor gestelde termijn gedeeld.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Bestuurscommissie GGD van 5 november 2025,
de ambtelijk secretaris, de voorzitter,

Voortgang Strategische huisvesting GGD BC Gezondheid juni 2025

BC Gezondheid juni 2025

Inhoud

- Korte terugblik vorige BC's
- Scenario 3
- Strategische planning
- September 2024 t/m juni 2025
- Huisvestingsvraagstukken 2025 en 2026
- Vooruitblik

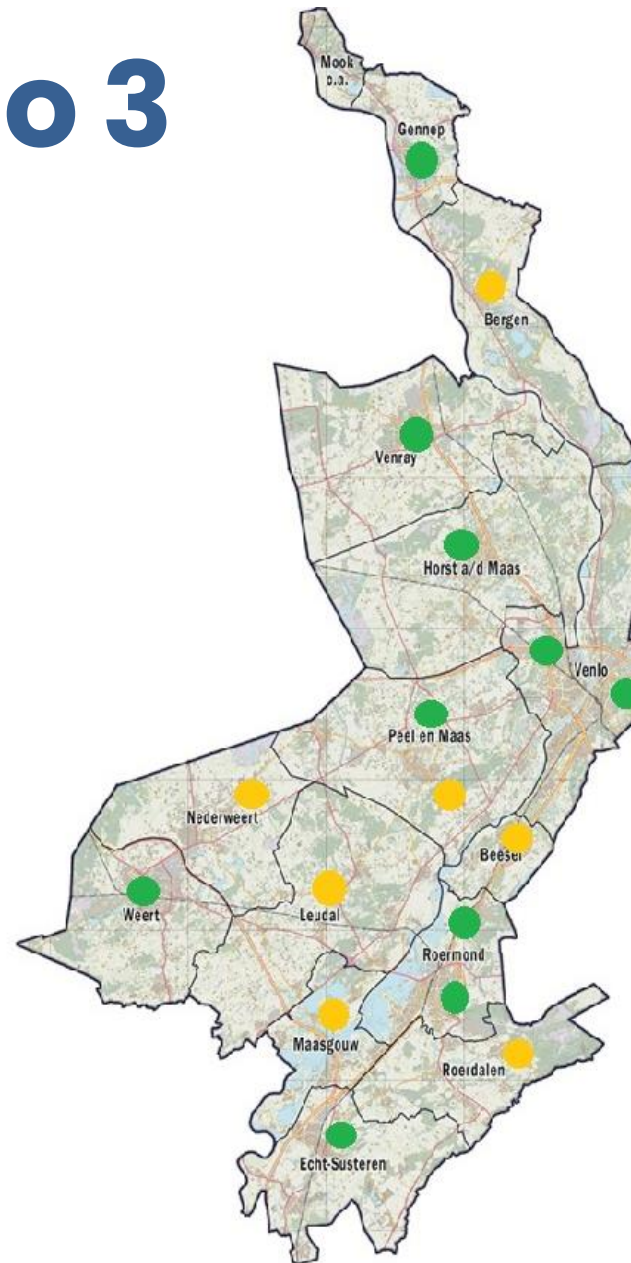
Wat er aan vooraf ging

- **2021:** Bestuurlijke opdracht VRLN
- **Juli 2022:** Strategische huisvestingsnota
- **Maart 2023:** Bespreking en vaststelling scenario's
- **Juni 2023:** Besluitvorming 'scenario 3'
- **Nov'2023 + sept' 2024:** Toelichting in BC over stavaza

Scenario 3

Gemeente	Gebruikers
Vaste locaties (5 dagen per week)	
Roermond	GGD
Venray	GGD
Venlo-Blerick	GGD
Weert	GGD
Echt-Susteren	JGZ
Venlo	JGZ
Gennep	JGZ
Roermond	JGZ
Panningen	JGZ
Horst aan de Maas	JGZ
Deeltijdlocaties	
Peel & Maas	JGZ
Bergen	JGZ
Leudal	JGZ
Maasgouw	JGZ
Nederweert	JGZ
Beesel	JGZ
Roerdalen	JGZ

Strategische planning

[illegible]

Huisvestingsvraagstukken 2024

GGD Code	Locatie	Gemeente	Type locatie	Oppervlakte m²	Motivatie prognose 2024	Planningscategorie	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025
GGD01	Baarlo Sporthal De Kazing	Peel & Maas	Tijdelijke locatie	126	Onderzoek naar deeltijdlocatie in Peel en Maas	Nieuwe locatie								
GGD03	Echt Groene Kruis	Echt-Susteren	Vaste locatie	194	Onderzoek naar nieuwe locatie ivm hoge kosten huidige locatie	Nieuwe locatie								
GGD04	Gennep Op de Logte	Gennep	Vaste locatie	266	Potentiële verhuizing naar eigendomspand en afschalen ruimtegebruik leidt tot lagere exploitatiekosten	Nieuwe locatie								
GGD06	Heythuysen Groene Kruis	Leudal	Deeltijdlocatie	157	Nieuwe huurovereenkomst	Verlengen huidige locatie								
GGD09	Maasbree Brede School Hart van Maasbree	Peel & Maas	Deeltijdlocatie	125	Afstoot, verhuurder heeft hok beëindigd	Afstoten								
GGD09-X	Peel en Maas - nieuwe locatie	Peel & Maas	Deeltijdlocatie		Tweede locatie in gemeente Peel en Maas	Nieuwe locatie								
GGD10-T	Meijel D'n Binger	Peel & Maas	Tijdelijke locatie	100	Onderzoek naar deeltijdlocatie in Peel en Maas	Nieuwe locatie								
GGD11	Nederweert Wijkgebouw	Nederweert	Deeltijdlocatie	102	Huidige locatie moet worden verlaten, nieuwe locatie iom gemeente	Nieuwe locatie								
GGD15	St. Odilienberg MFC De Roerparel	Roerdalen	Deeltijdlocatie	143	Onderzoek naar nieuwe locatie	Nieuwe locatie								
GGD23	Patersstraat 54 Panningen		Vaste locatie	384	Nieuwe locatie	Nieuwe locatie								
Totaal				4.003										

Locaties

- Gemeente Peel en Maas
- Gemeente Echt-Susteren
- Gemeente Gennep
- Gemeente Nederweert
- Gemeente Roerdalen

Generiek

Verfijnen ruimtelijk, functioneel en technisch programma van eisen
 Algemeen Programma van Eisen voor de GGD-locaties als basis voor toekomstige huisvestingsvraagstukken

Huisvestingsvraagstukken 2025/2026

GGD Code	Locatie	Gemeente	Type locatie	Oppervlakte m²	Motivatie prognose 2024	Planningscategorie	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025	Q1 2026	Q2 2026	Q3 2026
GGD13	Reuver Brede school Meander	Beesel	Deeltijdlocatie	137	Continueren	Verlengen huidige locatie											
GGD14	Roermond (Quadrivium Oranjelaan)	Roermond	Vaste locatie	667	Continueren	Uitvoeren verbouwing											
GGD14-X	Roermond - nieuwe locatie	Roermond	Vaste locatie	0	Globale inschatting nieuwe locatie Roermond	Nieuwe locatie											
GGD16	Tegelen MFC Passe Partout	Venlo	Tijdelijke locatie	196	Afstoten o.b.v. herijkt besluit BC in 2023	Afstoten											
GGD20-X	Weert - nieuwe locatie	Weert	Vaste locatie	0	Nieuwe locatie ivm tijdelijkheid huidige locatie SJG Weert	Nieuwe locatie											
GGD21	Venlo Craneveld (Hogeweg)	Venlo	Vaste locatie	414	Continueren	Verlengen huidige locatie											
GGD22	Horst	Horst aan de Maas	Vaste locatie	336	Onderzoek naar nieuwe locatie ivm hoge kosten huidige locatie	Nieuwe locatie											
Overall	Overall	Overall	n.v.t.														
Totaal				5.563													

- Gemeente Roermond: marktinventarisatie naar een tweede locatie
- Gemeente Weert: nieuwe GGD-locatie t.v.v. huidige tijdelijke locatie in SJG
- Gemeente Horst: verkenning naar alternatieve locatie
- Gemeente Venlo: verkennen impact locatie Blerick
- Actualisatie generiek PvE GGD-locaties

Overdracht werkzaamheden

- Overdracht werkzaamheden aan interne lijnorganisatie VRLN:
 - Twan Jacobs (t.jacobs@vrln.nl) : 06-21123999

Bedankt voor uw aandacht.

Voortgang strategische huisvesting GGD

Presentatie Prenataal huisbezoek GGD Limburg-Noord

Annet Rutten

04-06-2025

Doel:

**inzicht geven in het prenatale huisbezoek en
de rol van gemeente hierin.**

Wat is een prenataal huisbezoek?

Definitie: een vrijwillig en gratis (voor de zwangere) door een jeugdverpleegkundige aan zwangeren in kwetsbare situaties.

Doel: ondersteuning bieden bij vragen over opvoeding, financiën, relaties en andere zorgen tijdens de zwangerschap.

Uitvoering: het gesprek vindt plaats bij de zwangere thuis en is aanvullend op de zorg van verloskundige en kraamzorg

Wettelijke achtergrond

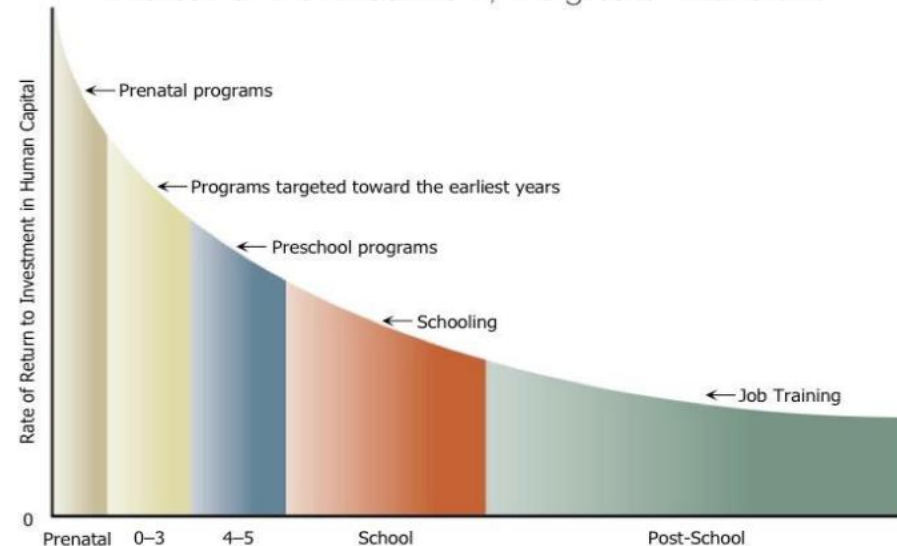
Wetswijziging Wet Publieke gezondheid:

Per 1 juli 2022 is het verplicht voor gemeenten om het prenatale huisbezoek aan te bieden aan de zwangere in kwetsbare situaties. Nieuw is: nu ook taken voor geboorte kind. Altijd gehele gezin in beeld nemen.

Doel: vroegtijdige signalering en ondersteuning voor een gezonde start van het jonge kind.

EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT IS A **SMART INVESTMENT**

The earlier the investment, the greater the return

Source: James Heckman, Nobel Laureate in Economics

Doelgroep

*Primair: zwangeren in kwetsbare situaties,
te denken valt aan:*

- sociaal economische problemen
- psychosociale problemen
- gezondheid gerelateerde risico's

Aanmelding laagdrempelig via huisarts, verloskundige
of eigen netwerk. Zelf aanmelden ook
Mogelijk via website GGD Limburg-Noord

Uitvoering in de regio:

GGD Limburg Noord is verantwoordelijk voor uitvoering in Noord- en Midden-Limburg

Samenwerking: intensieve samenwerking nodig met verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en sociale netwerk binnen gemeente. Ketensamenwerking vereist.

Aanpak: jeugdverpleegkundige voert een uitgebreide inventarisatie van de opvoedingscontext uit. Hoe doe ik dit?

Belang van goede samenwerking

Goede samenwerking tussen betrokkenen is essentieel voor succes.

Lokale coalities: gemeenten en cliëntenorganisaties/ maatschappelijk veld hebben een verbindende en sturende rol.

Men moet elkaar opzoeken en informeren over mogelijkheden.

Is bekend dat wij dit doen?

Resultaten en impact

Vroegtijdige signalering van risico's voorkomt latere problemen.

Tevredenheid: ouders ervaren het huisbezoek als een waardevolle kennismaking met jeugdgezondheidszorg

Langdurige effecten: bijdrage aan de gezonde ontwikkeling van kinderen op de lange termijn.

Wat wordt van gemeenten verwacht?

- samenwerking: afspraken maken met lokale partners in de geboortezorg en de ketenpartners.
- gezamenlijk: monitoren-> zorgen voor voldoende aanbod en opvolging

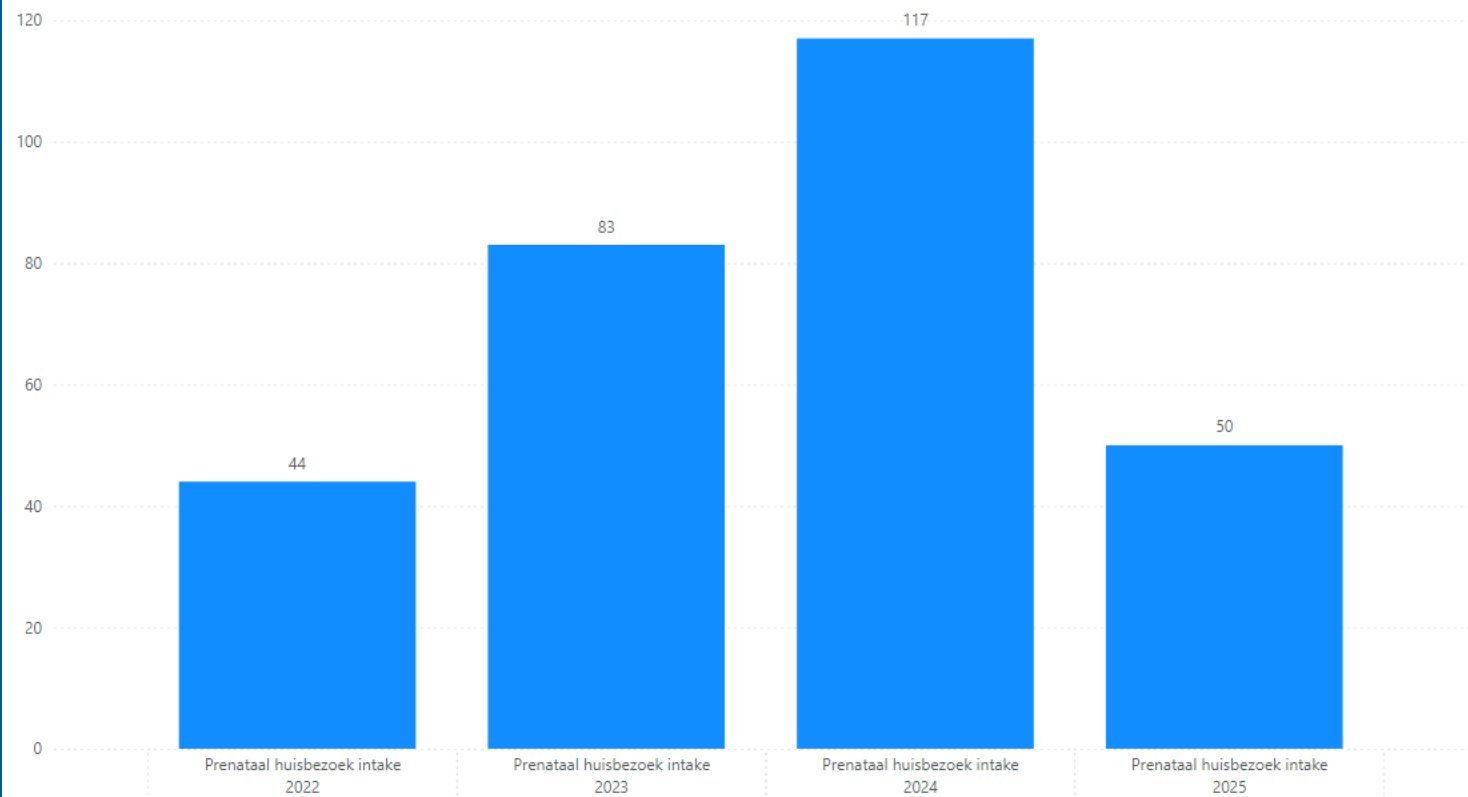
Uitdaging: wie voert regie? Wie pakt acties op?

Wat kunnen gemeenten voor ons doen m.b.t. prenatale huisbezoeken?

Vervolgstappen:

- dialoog: aangaan van gesprekken met lokale partners over het belang van prenatale betrokkenheid**
- afspraken maken: formuleren van uitvoeringsafspraken aangepast aan de lokale situatie.**
- evaluatie: regelmatige evaluaties van de effectiviteit en het bereik van het prenatale huisbezoek.**

Prenataal huisbezoek

Verwachting is bij goede afstemming in netwerk, dat we 15-25% van alle gezinnen gaan zien

Zijn er vragen?

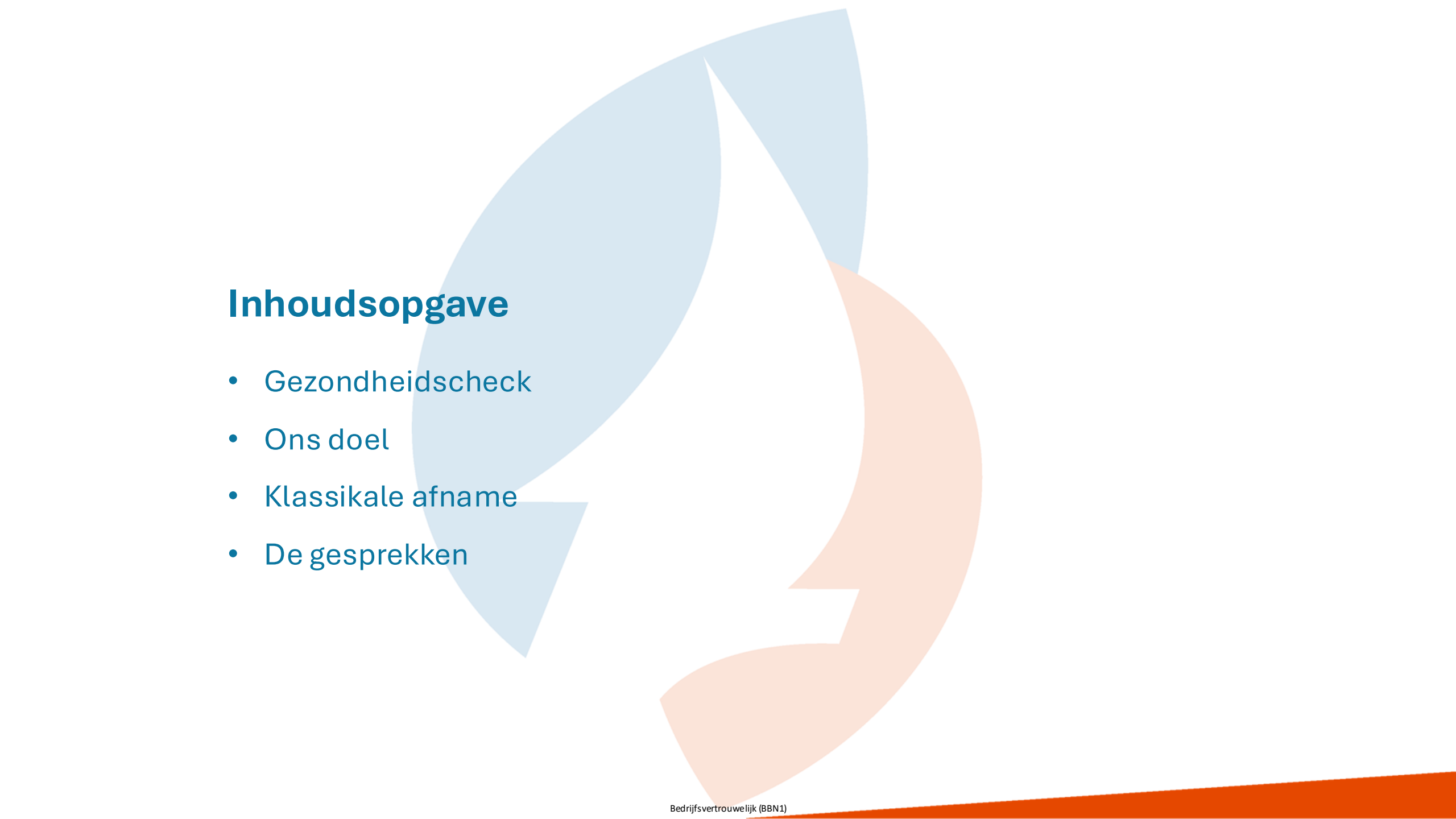
Kijk ook eens op
www.ggdlimburgnoord.nl

Bedankt voor uw aandacht

Gezond leven check het even

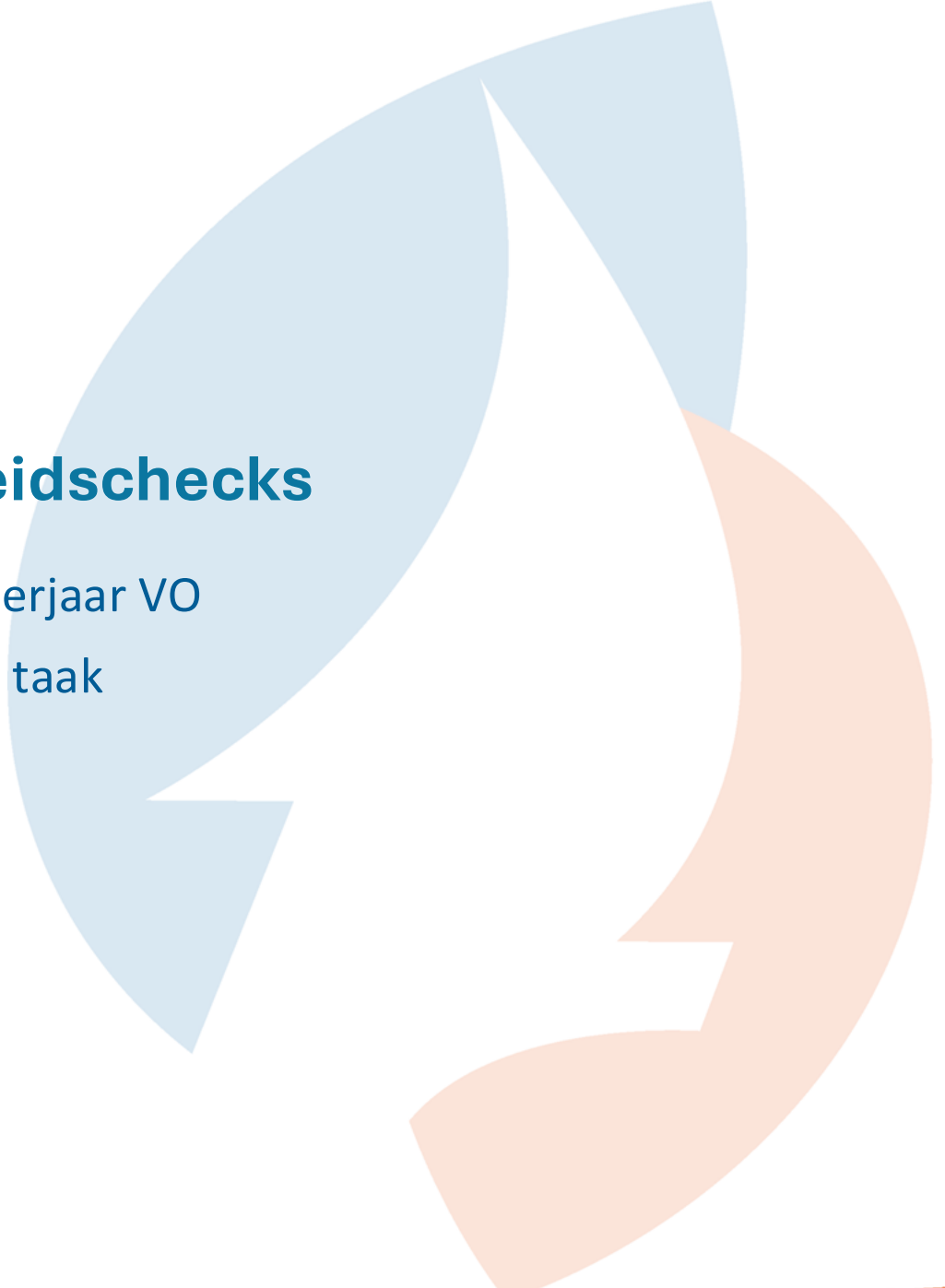
Kaoutar Hannou

4 juni 2025

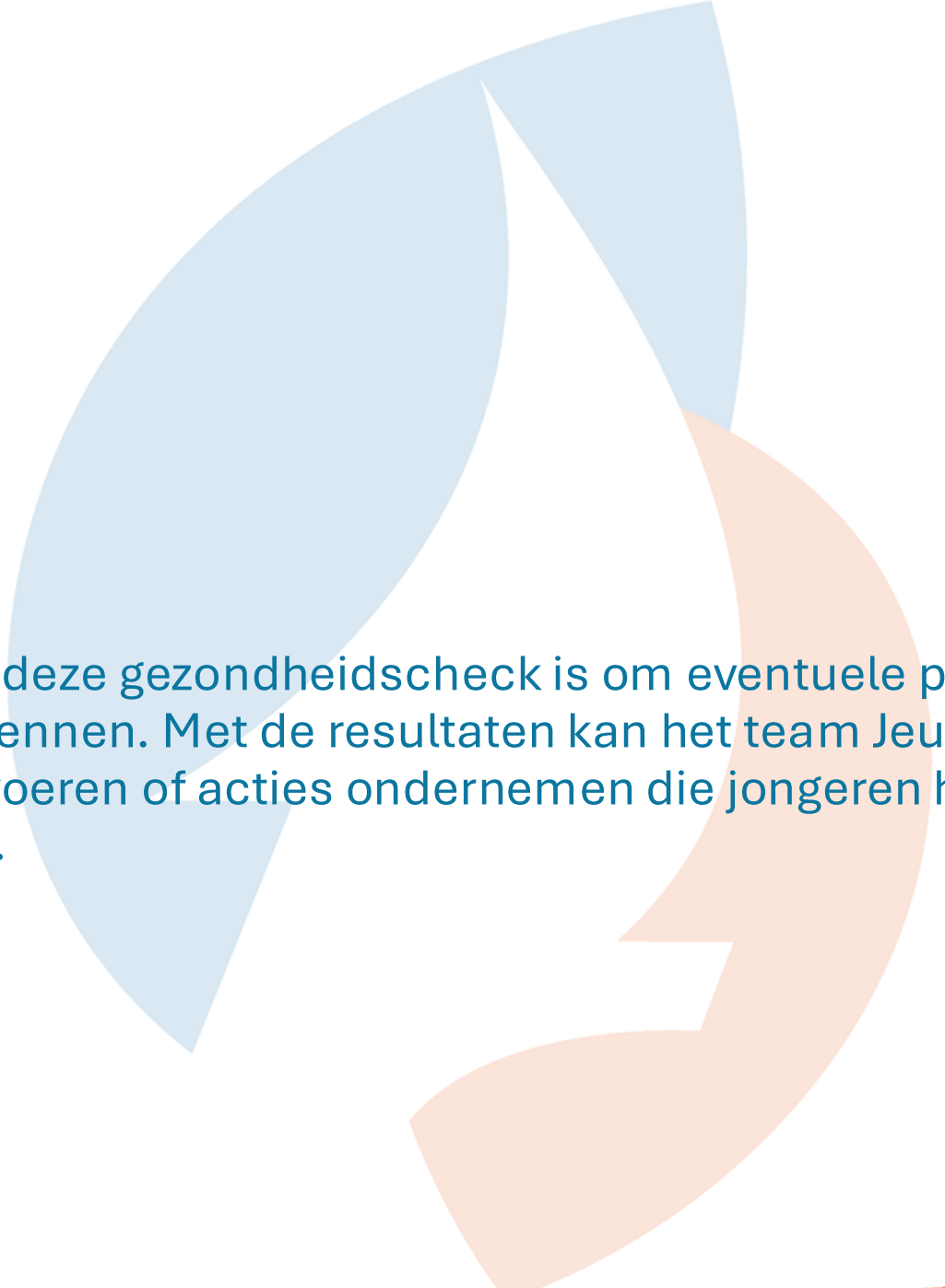
Inhoudsopgave

- Gezondheidscheck
- Ons doel
- Klassikale afname
- De gesprekken

Gezondheidschecks

- 2^e en 4^e leerjaar VO
- Wettelijke taak

Ons doel

Het doel van deze gezondheidscheck is om eventuele problemen bij jongeren vroeg te herkennen. Met de resultaten kan het team Jeugdgezondheidszorg gesprekken voeren of acties ondernemen die jongeren helpen met hun ontwikkeling.

Klassikale afname

- Lesuur
- vragenlijst
- Instructievideo's
- Inlogcodes

GEZOND LEVEN
check
HET EVEN
GGO Limburg Noord

LOGIN

Lees voor

Welkom bij de gezondheidscheck
Hieronder kun je inloggen met jouw e-mailadres en wachtwoord.

E-mail:

Wachtwoord:

☐ Toon wachtwoord

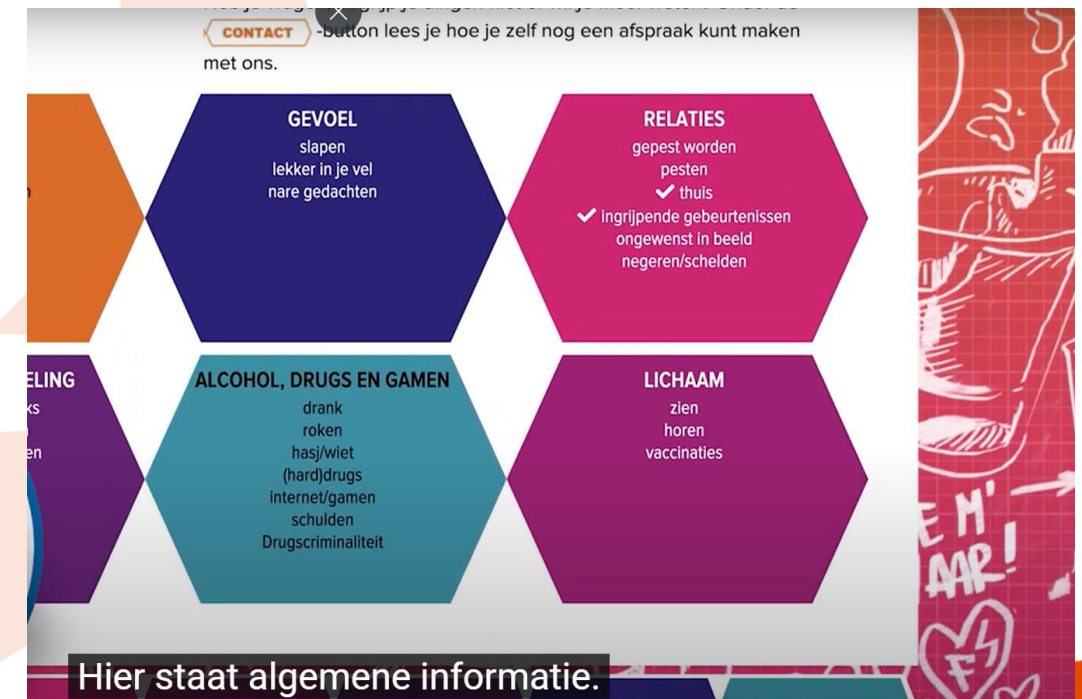
[Wachtwoord vergeten?](#)

[Inlogcode ontvangen? Klik hier om in te loggen met logincode en geboortedatum](#)

INLOGGEN

Gezondheid Relaties Lichaam Seksuele ontwikkeling Gevoel Alcohol, drugs & gamen

Privacy policy Disclaimer Contact Dyslexie?

De gesprekken

- 1 op 1 gesprek
- [JouwGGD.nl](https://www.jouwGGD.nl)

Heeft u nog vragen?

Bedankt voor uw aandacht.

Het monitoren van gezondheid

Team Onderzoek

Fabienne Coenders
4 juni 2025

Inhoud

- **Overzicht van de Gezondheidsmonitors**
- **Links met de Jeugdgezondheidszorg**

Onze Gezondheidsmonitors

Kindmonitor

GEZONDHEIDS
MONITOR
JEUGD 2023

GEZONDHEIDSMONITOR
JONGVOLWASSENEN

Seks
ONDER
Je 25^e

Gezondheidsmonitor
Volwassenen en Ouderen 2024

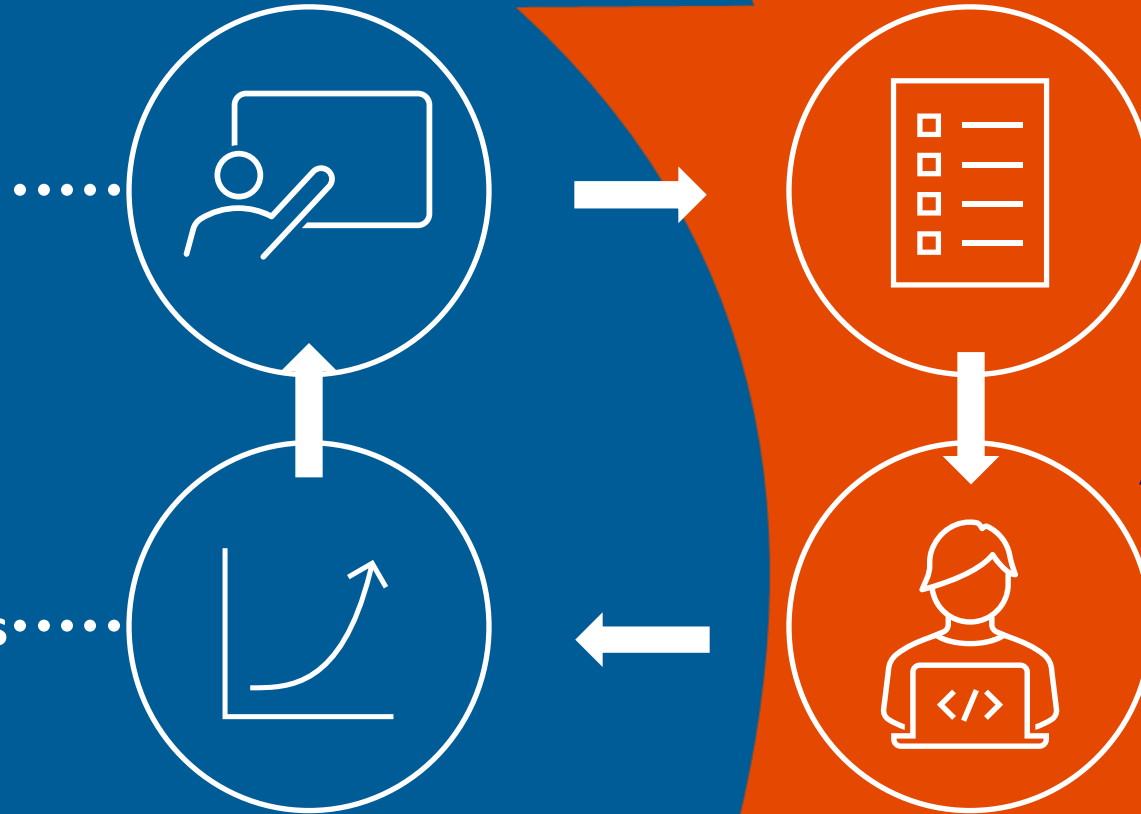
Cyclus van een monitor

Terugkoppeling resultaten

- Regionale cijferpresentatie
- Lokale duidingsgesprekken

Analyse van de cijfers

- Rapportages ontwikkelen
- Cijfers toevoegen aan Kennisplein

Opstellen vragenlijst

- Landelijk afgestemd met GGD'en en partners
- Mogelijk lokaal deel

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Dataverzameling

- Digitale vragenlijst
- Dataverzameling door veldwerkbureau

Kindmonitor

- Eerste **regionale** monitor (n.a.v. pilot in Venlo en Roermond in 2023)
- **Vragenlijstonderzoek** onder **ouders** van kinderen tussen 0,5-12 jaar
- Uitnodiging via BRP
- Cijfers worden gewogen
- Geen trends beschikbaar
- Cijfers beschikbaar van gemeenten, Noord- & Midden-Limburg en Limburg
- Onduidelijk of bij de volgende editie cijfers voor wijken opgeleverd kunnen worden
- Eerste afname najaar 2025, cijfers beschikbaar naar verwachting mei 2026
- (Beperkt) ruimte voor lokale vragen

Gezondheidsmonitor Jeugd

- **Landelijk** geharmoniseerde monitor
- **Vragenlijstonderzoek** onder **leerlingen** van klas 2 en 4
- Klassikale deelname in reguliere voortgezet onderwijs
- Cijfers worden gewogen
- Trends beschikbaar voor 2015, 2019, 2021 en 2023
- Cijfers beschikbaar van wijken, gemeenten, Noord- & Midden-Limburg, Limburg en Nederland
- Volgende afname najaar 2026, cijfers beschikbaar naar verwachting mei 2027
- (Beperkt) ruimte voor lokale vragen

Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen

- **Landelijk** geharmoniseerde monitor
- **Vragenlijstonderzoek** onder **jongvolwassenen** van 16 t/m 25 jaar
- Deelname via sociale media
- Cijfers worden gewogen
- Trends beschikbaar 2022 en 2024
- Cijfers beschikbaar van gemeenten, Noord- & Midden-Limburg, Limburg en Nederland
- Voortzetting onbekend
- Geen lokale vragen

Seks onder je 25^e

- Onderzoek van Rutgers, SOA AIDS Nederland i.s.m. GGD'en
- **Vragenlijstonderzoek** onder **jongvolwassenen** van 16 t/m 25 jaar
- Uitnodiging via steekproef uit BRP
- Cijfers worden gewogen
- Trends beschikbaar voor 2017 en 2023
- Cijfers beschikbaar van Noord- & Midden-Limburg en Nederland
- Onduidelijk of bij de volgende editie regionale cijfers opgeleverd kunnen worden
- Geen mogelijkheid voor lokale vragen

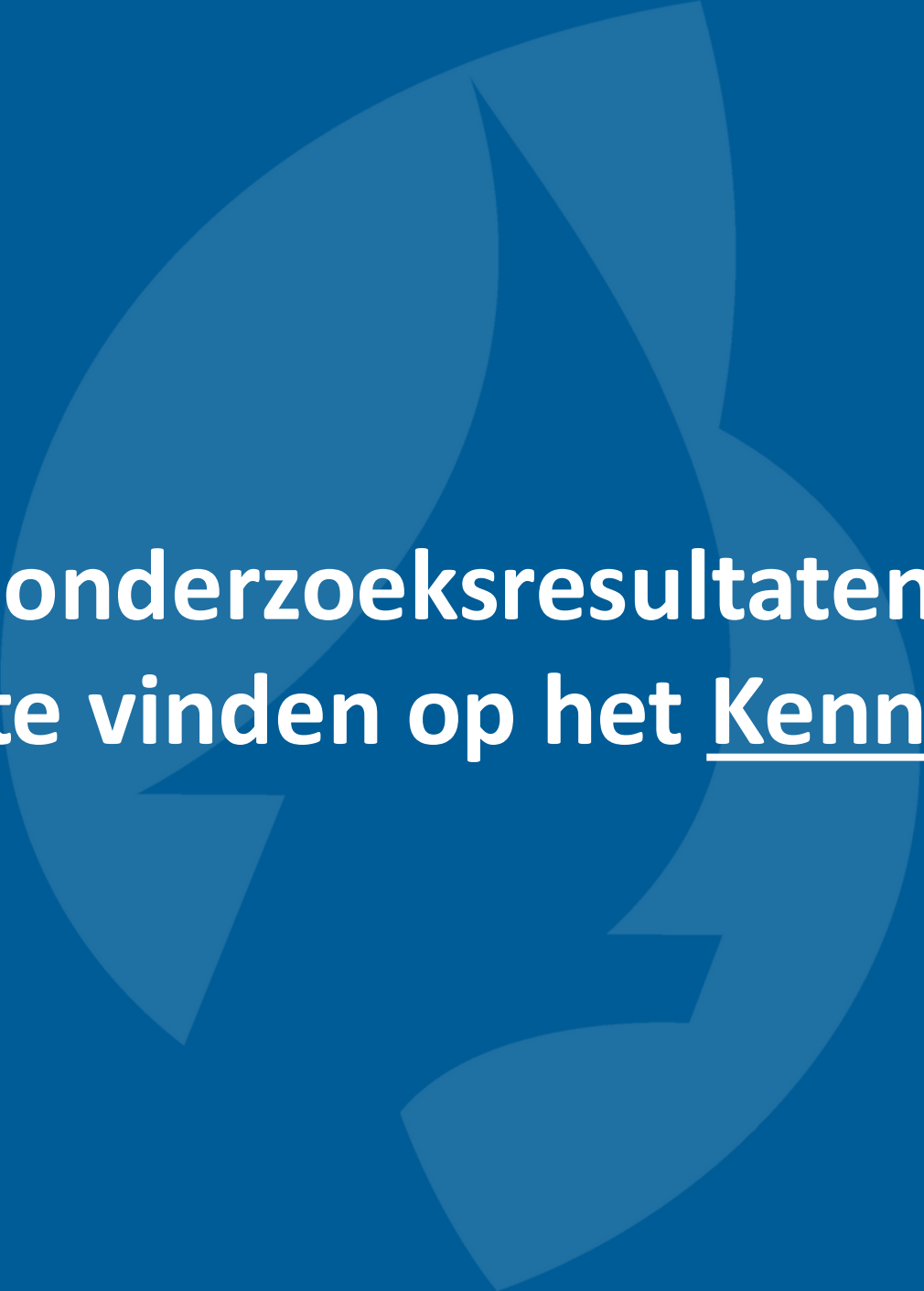
GM Volwassenen & Ouderen

- **Landelijk** geharmoniseerde monitor
- **Vragenlijstonderzoek** onder volwassenen van 18+ jaar
- Uitnodiging via steekproef uit BRP
- Cijfers worden gewogen
- Trends beschikbaar voor 2012, 2016, 2020, 2022 en 2024
- Cijfers beschikbaar van wijken, gemeenten, Noord- & Midden-Limburg, Limburg en Nederland
- Nieuwe cijfers komen 17 juni 2025 beschikbaar
- (Beperkt) ruimte voor lokale vragen

Overzicht van monitors

Onderzoek	Doelgroep	Frequentie	Volgende afnameperiode	Resultaat verwacht in
Gezondheidsmonitor Kind	0 tot 12 jaar	Nog niet structureel	Najaar 2025 (eerste afname)	Mei 2026
Gezondheidsmonitor Jeugd	Klas 2 en Klas 4 van het voortgezet onderwijs	Eens in de 4 jaar*	Najaar 2026	Mei 2027
Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen	16 tot 25 jaar	Nog niet structureel*	?	-
Seks onder je 25^e	16 tot 25 jaar	Eens in de 5 jaar; regionale voortzetting onbekend	Verwachting 2027	2028
Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen	18+	Eens in de 4 jaar*	Najaar 2028	Juni 2029

*Voor deze monitor heeft een extra meting plaatsgevonden tijdens de coronaperiode, waardoor de afstand tussen de laatste metingen soms afwijkt.

**Al onze onderzoeksresultaten en cijfers
zijn te vinden op het Kennisplein**

Links met de Jeugdgezondheidszorg

Check het Even

Kennisplein bevat ook data over Jeugdgezondheidszorg

Check het even is een andere **wettelijke taak** van de GGD: *aanbieden van contactmomenten op adolescentenleeftijd vanuit jeugdgezondheidszorg*

Gezondheid op **individueel** niveau

Gezondheidsmonitors

Wettelijke taak om *gezondheidsinformatie over de inwoners van onze regio te verzamelen.*

Gezondheid op groepsniveau & anoniem

Team Onderzoek GGD Limburg-Noord

onderzoek@vrln.nl

Kennisplein: vrln.databank.nl

Bedankt voor uw aandacht.

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Veiligheidsregio Limburg-Noord
t.a.v. de heer A.S. Scholten
Voorzitter

Inspectie Justitie en Veiligheid
Directie Politie, Security en
Crisisbeheersing
Afd. Crisisbeheersing & Cyber

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon
Gunnar Bontje
Senior Inspecteur

Onze referentie
6564251

Bijlage(n)
rapport Versterking CB en
wederhoortabel

Datum 18 juli 2025
Betreft Rapport Versterking crisisbeheersing

Geachte heer Scholten,

In de afgelopen periode heeft de Inspectie Justitie en Veiligheid (verder: Inspectie JenV) onderzoek verricht naar de versterking crisisbeheersing in het kader van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing.

Uw veiligheidsregio is onderdeel geweest van dit onderzoek. U bent in de wederhoorfase van het rapport in de gelegenheid gesteld eventuele feitelijke onjuistheden kenbaar te maken.

Graag bied ik u hierbij het vastgestelde rapport aan, inclusief de wederhoortabel. In dit rapport staan aanbevelingen die onder andere gericht zijn aan de veiligheidsregio's.

De Inspectie JenV is vanzelfsprekend bereid om het rapport op verzoek toe te lichten.

Het rapport wordt tevens aan de verantwoordelijke bewindspersonen aangeboden. Het rapport wordt, conform de Aanwijzingen van de minister-president inzake rijksinspecties, uiterlijk zes weken na aanbieding aan de bewindspersonen gepubliceerd op de website van de Inspectie.

Voor de volledigheid wil ik nog vermelden, dat door de Inspectie JenV opgestelde rapporten vertrouwelijk zijn in de periode tot publicatie op de website van de Inspectie JenV. Ik wijs u er graag op dat dit betekent dat noch het rapport in zijn geheel noch delen ervan (zoals de bevindingen, conclusies en aanbevelingen) tot het moment van publicatie mogen worden gedeeld buiten uw eigen organisatie.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

mr. E.G.M. Huijzer
Waarnemend Inspecteur-Generaal

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Versterking crisisbeheersing

Eerste rapportage monitoring doorontwikkeling crisisbeheersing

Rapport

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding.....	3
2. Onderzoeksmethode.....	5
3. Bevindingen	6
3.1 Draagvlak bij de regio's voor de LAC.....	6
3.2 Inzet op versterking crisisbeheersing	7
3.3 Kaders voor implementatie van de LAC	8
3.4 Monitoring en verantwoording.....	9
4. Conclusies en aanbevelingen.....	11
4.1 Conclusies	11
4.2 Aanbevelingen	12
4.3 Vooruitblik.....	12

Voorwoord

Als samenleving hebben we te maken met uitdagingen rond bijvoorbeeld klimaatverandering, digitale ontwrichting en geopolitieke spanningen. Het is van belang dat we ons weerbaar maken tegen dit soort dreigingen. Dit vereist een goede voorbereiding op toekomstige crises, die vaak onvoorspelbaar, complex en langdurig van aard zijn. Om dit te bereiken is een versterking van de crisisbeheersing noodzakelijk.

Om te komen tot deze versterking heeft het kabinet in 2022 de Contourennota Versterking Crisisbeheersing aan de Tweede Kamer aangeboden. Als uitwerking daarvan is in 2024 de Landelijke Agenda Crisisbeheersing opgesteld. Het Rijk, veiligheidsregio's en openbare lichamen in Caribisch Nederland hebben in deze agenda gezamenlijke ambities geformuleerd om:

1. de voorbereiding en paraatheid te versterken;
2. de weerbaarheid van de samenleving te versterken;
3. de kwaliteit en professionaliteit van de crisisbeheersing te bevorderen.

De Inspectie Justitie en Veiligheid monitort de komende jaren deze doorontwikkeling van de crisisbeheersing op grond van haar wettelijke toezichtstaak, en vanwege het maatschappelijk belang om tot deze versterking te komen. Het gaat daarbij onder andere om versterkingsmaatregelen uit de Landelijke Agenda Crisisbeheersing, zoals bijvoorbeeld het opstellen van gezamenlijke planvorming naar aanleiding van een dreigingsbeeld of het verbeteren van de risico- en crisiscommunicatie richting burgers.

In deze eerste rapportage focust de Inspectie Justitie en Veiligheid zich op de regionale versterkingsopgave vanuit de Landelijke Agenda Crisisbeheersing. Op regionaal niveau zijn de veiligheidsregio's in samenwerking met crisispartners aan zet om tot een versteviging van de crisisbeheersing te komen. Op welke wijze de veiligheidsregio's bezig zijn met deze versteviging en hoe zij daarbij uitvoering geven aan de Landelijke Agenda Crisisbeheersing staat centraal in deze rapportage. Doel van dit inspectie-onderzoek is om vast te stellen hoe de doorontwikkeling van de crisisbeheersing op regionaal niveau verloopt.

De Inspectie Justitie en Veiligheid blijft ook na deze rapportage de versterkingsopgave volgen. Dit doet zij niet alleen op regionaal, maar ook op bovenregionaal en landelijk niveau. Zodoende kan inzicht worden verkregen of ingezette maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan de versterking van de crisisbeheersing en daarmee aan een weerbare en veerkrachtige samenleving.

Liesbeth Huijzer

Waarnemend inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

1. Inleiding

De Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) houdt de komende jaren toezicht op de doorontwikkeling van de crisisbeheersing en rapporteert daar periodiek over. De doorontwikkeling is nodig gezien de dreigingen die op ons afkomen, de aard en omvang van mogelijke crises en de negatieve effecten op de samenleving daarvan. Bovendien is een toenemend aantal partijen actief betrokken bij het bestrijden van deze crises, waarmee de crisisbeheersing als geheel steeds complexer wordt. Denk hierbij aan de aanpak van crises van langdurige stroomuitval, digitale ontwrichting of natuurbranden. Dit vraagt van de veiligheidsregio's en crisispartners dat zij in staat zijn zich hierop gezamenlijk voor te bereiden en de crisisorganisatie te versterken.

De Inspectie JenV monitort de doorontwikkeling van de crisisbeheersing op grond van haar wettelijke taak¹ en vanwege het maatschappelijke belang van de versterking van de crisisbeheersing. Het gaat dan onder meer om de herziening van de Wet Veiligheidsregio's en de verbetermaatregelen om de crisisbeheersing te versterken. De veiligheidsregio's ontvangen voor deze versterking extra financiële middelen van het Rijk.

De noodzaak tot versterking van de crisisbeheersing kreeg in 2020 veel aandacht. De commissie Muller constateerde naar aanleiding van de [Evaluatie Wet Veiligheidsregio's](#) dat risico's en crises "steeds meer onvoorspelbaar" en "ingewikkelder" worden en "zich niet aan regio- of landsgrenzen houden". Ook constateerde de commissie dat voor de aanpak van deze crises het noodzakelijk is de crisisbeheersing flexibel en in gezamenlijkheid (door zowel regionale als landelijke crisispartners) te organiseren. Voor de veiligheidsregio's betekent dit dat, zij afhankelijk van het type risico en de noodzakelijke voorbereiding daarop, op verschillende niveaus (regionaal, bovenregionaal, landelijk) samenwerken.

Na de evaluatie werd in 2022 de [Contourennota Versterking Crisisbeheersing](#) onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en Veiligheid (minister van JenV) namens het kabinet aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze nota onderschreef de door de commissie Muller beschreven versterkingsopgave voor de crisisbeheersing. "Sinds de oplevering van het rapport van de commissie Muller zijn deze ontwikkelingen en de noodzaak voor verdere versterking van ons stelsel alleen maar toegenomen." De Contourennota schetst hoe de organisatiestructuur en de samenwerking tussen de betrokken crisispartners vorm moet gaan krijgen.

¹ Op grond van artikel 57 Wet Veiligheidsregio's houdt de Inspectie JenV toezicht op hoe veiligheidsregio's uitvoering geven aan taken met betrekking tot onder andere crisisbeheersing.

In deze eerste monitoringsrapportage richt de Inspectie JenV zich op de regionale versterking van de crisisbeheersing met als focuspunt de versterkingsambities die zijn beschreven in de [Landelijke Agenda Crisisbeheersing](#), kortweg LAC. In 2024 zijn de ambities ten aanzien van de versterking van de crisisbeheersing in de LAC uitgewerkt. Een werkgroep met vertegenwoordigers van verschillende ministeries en veiligheidsregio's onder voorzitterschap van het ministerie van Justitie en Veiligheid (ministerie van JenV) heeft de LAC opgesteld. De LAC is vervolgens door de minister van JenV namens het kabinet en in nauwe afstemming met de veiligheidsregio's op 10 juni 2024 aangeboden aan de Tweede Kamer.

De LAC zet de richting uit voor de versterking van de crisisbeheersing voor de periode 2024-2029.² Dit gebeurt langs drie lijnen:

1. Versterken voorbereiding en paraatheid;
2. Versterken van een weerbare samenleving;
3. Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit.

Het realiseren van deze ambities is volgens de LAC nodig om antwoord te geven op allerlei ontwikkelingen in de wereld, zoals klimaatverandering, digitalisering, energietransitie en geopolitieke spanningen. De LAC dient daarbij, als een "nieuw richtinggevend regie-instrument", waarmee de minister van JenV en de besturen van de veiligheidsregio's "gezamenlijk richting geven aan de landelijke vraagstukken op het gebied van crisisbeheersing". De LAC is niet vrijblijvend; "betrokken partijen committeren zich aan een doorvertaling van de agenda in de eigen plannen en werkzaamheden."³

In deze eerste rapportage beantwoordt de Inspectie JenV de volgende centrale onderzoeksvraag:

Op welke wijze zijn de veiligheidsregio's bezig met de versterking van de crisisbeheersing en hoe geven zij daarbij uitvoering aan de LAC?

Het doel van het onderzoek is om vast te stellen hoe de regionale doorontwikkeling van de crisisbeheersing verloopt.

² [Landelijke Agenda Crisisbeheersing](#), 2024: p.3.

³ [Landelijke Agenda Crisisbeheersing](#), 2024: p.21.

2. Onderzoeksmethode

Het toezicht vanuit de Inspectie JenV op de doorontwikkeling van de crisisbeheersing bij de veiligheidsregio's is in januari 2024 gestart. Gedurende 2024 heeft de Inspectie JenV deze doorontwikkeling van nabij gevolgd. Dit rapport is een weergave hiervan.

Voor dit onderzoek zijn vanuit de Inspectie JenV gesprekken met beleidsfunctionarissen en afdelingshoofden van alle 25 veiligheidsregio's gevoerd. 10 van deze gesprekken hebben plaatsgevonden in de periode tussen januari 2024 en mei 2024, voor de publicatie/vaststelling van de LAC op 10 juni 2024. De gesprekken met de overige veiligheidsregio's hebben plaatsgevonden tussen juli 2024 en november 2024. Daarnaast vonden gesprekken plaats met functionarissen van het departement van JenV, de landelijke vakraad Risico- & Crisisbeheersing⁴ (vakraad R&Cb) en KCR2⁵.

De gesprekken zijn schriftelijk vastgelegd en teruggelegd aan de respondenten. Aandacht in de gesprekken ging onder andere uit naar:

- het draagvlak voor de LAC bij de veiligheidsregio's;
- de doorvertaling van de LAC in ontwikkelplannen van de regio's ;
- de kaders voor de implementatie van de LAC;
- de monitoring en verantwoording over de implementatie.

Daarnaast zijn verschillende documenten opgevraagd en bestudeerd. Tijdens de gesprekken met de veiligheidsregio's heeft de Inspectie JenV ontwikkelplannen met betrekking tot de versterking van de crisisbeheersing opgevraagd. Vervolgens heeft de Inspectie JenV op 6 januari 2025 een extra uitvraag gedaan om de laatste stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelplannen vast te stellen. Ook heeft de Inspectie JenV jaar- en meerjarenplannen van de vakraad R&Cb ontvangen.

De analyse van de gesprekken en de documenten heeft in het voorjaar van 2025 plaatsgevonden. In het vervolg van dit rapport zet de Inspectie JenV eerst de bevindingen van haar onderzoek uiteen. Daarna volgen de conclusies en aanbevelingen.

⁴ De vakraad Risico & Crisisbeheersing is een structureel overleg van 25 gemandateerde vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's op het vakgebied risico- en crisisbeheersing. De vakraad valt rechtstreek onder de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV).

⁵ KCR2 staat voor Knooppunt Coördinatie Regio-Rijk en is een gezamenlijk initiatief van de 25 Veiligheidsregio's en de Rijksoverheid. Het doel van KCR2 is om de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de regionale en landelijke crisispartners te verbeteren.

3. Bevindingen

De Inspectie JenV komt op basis van haar onderzoek tot een aantal bevindingen op de volgende vier thema's:

1. het draagvlak voor de LAC bij de veiligheidsregio's;
2. de doorvertaling van de LAC in ontwikkelplannen van de regio's;
3. de kaders voor de implementatie van de LAC;
4. de monitoring en verantwoording over de implementatie.

3.1 Draagvlak bij de regio's voor de LAC

Bij de veiligheidsregio's wordt gezien de toenemende dreigingen en de veranderende aard en omvang van crises een duidelijke noodzaak voor een versterking van de crisisbeheersing ervaren. Er bestaat brede steun voor het realiseren van de LAC. De ambities uit de LAC zijn voor de veiligheidsregio's over het algemeen herkenbaar en helder; al geven enkele regio's ook aan dat de doelen nog concreter hadden gemogen. Zij ervaren het als een ontwikkelproces, waarin de ambities steeds verder vorm krijgen.

De Inspectie JenV merkt daarnaast veel bereidheid en energie om de doorontwikkeling crisisbeheersing verder vorm te geven, en de regio's zijn daar ook actief mee aan de slag. Veiligheidsregio's zijn aangesloten bij landelijke werkgroepen en netwerken die zich bezighouden met de doorontwikkeling crisisbeheersing. Ook de zogeheten leerarena's in het kader van de versterking van de informatievoorziening worden door de veiligheidsregio's goed bezocht. Leerarena's zijn bijeenkomsten georganiseerd door en voor de veiligheidsregio's met als doel om initiatieven en ideeën met elkaar te delen en gezamenlijke informatieproducten te ontwikkelen. Deze leerarena's bieden mogelijkheden voor het onderling delen van kennis en ervaringen en het bottom-up ontwikkelen van producten ten behoeve van de versterking van de informatievoorziening.

De veiligheidsregio's geven aan dat het in beginsel realistisch is om alle geformuleerde ambities van de LAC binnen de periode van de agenda (zes jaar) te realiseren. Tegelijkertijd wordt de LAC ook als ambitieus ervaren, waarbij de haalbaarheid afhankelijk is van maatschappelijke ontwikkelingen en dreigingen, de verwachte rol van de regio's daarbij en de beschikbare (financiële) middelen voor de uitvoering van de LAC. Een regio zegt hierover bijvoorbeeld:

"De LAC is een ambitieus plan. We hebben wel uitdagingen: er komen doelen bij, het is lastig in een krappe arbeidsmarkt om de juiste mensen binnen te halen, het tijdsframe is kort en als er grote/complex incidenten komen dan loop je snel uit de pas. Ook de bezuinigingen van de gemeenten en Rijk spelen mee."

De veiligheidsregio's hebben in 2023 van de minister van JenV extra gelden ontvangen met als doel de crisisbeheersing en de informatievoorziening verder te versterken. Het gaat hierbij om de zogenoemde gelden uit de brede doeluitkering

rampenbestrijding (BDUR). Uit gesprekken met de veiligheidsregio's blijkt dat zij zich zorgen maken over de voorgenomen 10% korting op deze extra BDUR-gelden vanuit het ministerie van JenV. Ook de mogelijke effecten van het zogeheten ravijnjaar 2026 baart de veiligheidsregio's zorgen, omdat dit hen mogelijk financieel gaat raken. Het ravijnjaar is een term die wordt gebruikt om te verwijzen naar een verwachte, scherpe financiële terugval voor gemeenten in 2026. Hierover wordt bijvoorbeeld het volgende gezegd:

"We maken ons zorgen om de voorgenomen bezuinigingen van de BDUR-gelden met 10% en het 'ravijnjaar 2026' van de gemeenten. Daarvoor zijn we scenario's aan het uitwerken die we ons bestuur kunnen voorleggen."

3.2 Inzet op versterking crisisbeheersing

De regio's geven in de gesprekken met de Inspectie JenV aan dat zij met het gebruik van de extra BDUR-gelden nieuwe medewerkers en middelen hebben kunnen inzetten voor de versterking van de crisisbeheersing. 18 veiligheidsregio's geven aan autonome ontwikkelplannen te hebben opgesteld. Van 14 regio's heeft de Inspectie JenV daadwerkelijk deze plannen ontvangen⁶. Uit de analyse van de ontvangen plannen is moeilijk vast te stellen waar de beschreven doelen in de ontvangen ontwikkelplannen precies vandaan komen (zijn het regio-eigen doelen, doelen uit de BDUR-doelenmatrix⁷ of LAC-doelen). Ook zijn de doelen niet altijd concreet, meetbaar en tijdsgebonden gemaakt.

Ook de vakraad R&Cb, samengesteld uit managers crisisbeheersing van de 25 veiligheidsregio's, neemt een belangrijke rol in ten aanzien van het realiseren van de LAC-ambities. De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) heeft de vakraad R&Cb de opdracht gegeven om samen met het Rijk en crisispartners nadere invulling te geven aan de LAC.⁸ De vakraad R&Cb trekt in de tweede helft van 2024 de regierol meer naar zich toe door een aantal ambities uit de LAC als veiligheidsregio's gezamenlijk op te pakken.⁹ De regio's zeggen hierover bijvoorbeeld:

"De vakraad R&Cb krijgt wel een steeds belangrijkere rol en neemt steeds meer positie in met portefeuillehouders. Dat we niet met 25 regio's allemaal ons eigen ding gaan doen. Die samenwerking wordt steeds beter. Dat helpt ook bij het uitwerken van de landelijke agenda."

"De vakraad R&Cb doet veel voorwerk voor het RCDV. Veel ideeën komen uit de vakraad R&Cb. Sommige ideeën worden voorgelegd aan de RCDV. Maar veel ideeën kan de vakraad R&Cb zelf al initiëren als het RCDV al mandaat heeft gegeven om iets uit te werken."

⁶ Tijdens de gesprekken met de veiligheidsregio's heeft de Inspectie JenV ontwikkelplannen opgevraagd. Vervolgens heeft de Inspectie JenV op 6 januari 2025 een extra uitvraag gedaan.

⁷ De BDUR-doelenmatrix/tabel is een overzicht met ontwikkeldoelen ten aanzien van het verder professionaliseren van crisisbeheersing door verschillende crisispartners zoals de veiligheidsregio's. Het overzicht is vastgesteld in 2023 door de Raad van Directeuren Veiligheidsregio's. De doelen zijn gesteld voor 5 jaar ("zogeheten end-state 2027").

⁸ [Meerjarenplan vakraad R&Cb](#), 2024, p. 11.

⁹ [Meerjarenplan vakraad R&Cb](#), 2024, p. 13.

De vakraad R&Cb heeft in opdracht van het RCDV inmiddels een [Meerjarenplan 2024-2028](#) opgesteld, en ook jaarplannen voor 2024 en 2025. Het uitgangspunt van de vakraad R&Cb is daarbij "om regionaal op te pakken wat regionaal kan, maar bovenregionaal of landelijk samenwerking op te zoeken waar dat handig en verstandig is".¹⁰ Ook vanuit de veiligheidsregio's wordt positief gekeken naar de rol van de vakraad R&Cb hierin:

["Is het voor jullie duidelijk waar de crisisbeheersing zich naartoe moet ontwikkelen vanuit de landelijke opgaves?"] "Dat is wel duidelijk ja. Er is een sterke afstemming tussen de landelijke opgaves en de regionale opgaves. De vakraad R&Cb heeft hier een goede rol in, namelijk het verbinden van partijen om zo gezamenlijke opgaves te realiseren."

3.3 Kaders voor implementatie van de LAC

De vakraad R&Cb streeft ernaar om ambities uit de LAC gezamenlijk met de regio's op te pakken en daarbij zorg te dragen voor harmonisatie en/of uniformiteit.¹¹ Harmonisatie en/of uniformiteit is met name van belang gezien ook de constatering van de commissie Muller dat coördinatie en afstemming tussen de nationale crisisorganisatie en veiligheidsregio's toekomstig vaker noodzakelijk zal zijn, gezien ook de aard van de dreigingen en crises die op Nederland afkomen. De Inspectie JenV komt op basis van haar onderzoek tot de volgende bevindingen ten aanzien van harmonisatie en/of uniformiteit:

1. Vooralsnog geen concrete wettelijke vereisten

In de LAC staat beschreven dat deze agenda het richtinggevende landelijk regie-instrument is binnen het stelsel crisisbeheersing.¹² De besturen van de veiligheidsregio's moeten zorgen voor de doorvertaling van de LAC binnen de eigen regio "conform nog op te stellen vereisten in het nieuwe wettelijke kader".¹³ Op dit moment zijn er echter geen concrete vereisten, omdat dit kader (nog) niet wettelijk is vastgesteld.¹⁴ Daarmee zijn er geen kaders voor de doorvertaling van de LAC waaraan de crisisbeheersing in de regio's moet voldoen, terwijl de veiligheidsregio's nu al bezig zijn met de doorontwikkeling.

2. Veel ruimte bij de regio's voor eigen invulling

Naast het feit dat het nieuwe wettelijke kader nog niet is vastgesteld, zijn er vanuit de LAC geen andere (niet-wettelijke) kaders aan de veiligheidsregio's meegegeven. De LAC biedt veel ruimte aan de veiligheidsregio's om de doorontwikkeling crisisbeheersing vorm te geven en de veiligheidsregio's pakken die ruimte ook. Een aantal regio's geeft bij de Inspectie JenV aan dat het gebrek aan kaders kan leiden tot een verscheidenheid aan de uitwerking van de LAC in de regio's. Een veiligheidsregio zegt hierover bijvoorbeeld het volgende:

¹⁰ [Meerjarenplan vakraad R&Cb](#), 2024: p. 13.

¹¹ [Meerjarenplan vakraad R&Cb](#), 2024: p. 13.

¹² [Landelijke Agenda Crisisbeheersing](#), 2024: p.4

¹³ [Landelijke Agenda Crisisbeheersing](#), 2024: p.23

¹⁴ Naar verwachting is het conceptwetsvoorstel 'aanpassing Wet Veiligheidsregio's' rond de publicatie van dit rapport in consultatie.

"Op hoofdlijnen weten wij wel waar wij naar toe willen. Maar het blijft een zoektocht – ook voor de vakraad R&Cb – wat er concreet moet gebeuren. [...] Bij verschillende veiligheidsregio's zie je daar nu al verschillende manieren om dit vorm te geven."

Zichtbaar is bijvoorbeeld dat enkele regio's ter versterking van de crisisbeheersing nieuwe operationele crisisstructuren aan het opzetten zijn. Naast het ontstaan van verschillende operationele structuren ziet de Inspectie JenV ook dat de gebruikte terminologie met betrekking tot de crisisorganisatie per veiligheidsregio uiteen kan lopen.

3.4 Monitoring en verantwoording

In de LAC staat beschreven dat deze agenda niet vrijblijvend is en dat de besturen van de veiligheidsregio's zorgen voor de doorvertaling en uitvoering. Daarnaast staat in de LAC dat er sprake is van bestuurlijke regie en voortgangsbewaking vanuit de minister van JenV en het Veiligheidsberaad.¹⁵ De ambtelijke regie en voortgangsbewaking verlopen vanuit het Directeurenoverleg Crisisbeheersing¹⁶ en de RCDV. De Inspectie JenV komt op basis van haar onderzoek tot de volgende bevindingen ten aanzien van monitoring en verantwoording:

1. Er is geen integraal overzicht; beperkte monitoring

De Inspectie JenV heeft gedurende 2024 de ontwikkelingen rond de LAC gevolgd. Voor de regio's is het daarbij regelmatig een zoektocht (geweest) hoe invulling te geven aan alle ambities die vanuit verschillende ontwikkelsporen en verschillende gremia in gang zijn gezet.¹⁷ In verschillende netwerken, werkgroepen en vanuit de leerarena's vinden vele ontwikkelingen plaats. Soms raken en kruisen deze ontwikkelingen elkaar. Dit wordt door de veiligheidsregio's als een complex ontwikkelproces ervaren, zo blijkt bijvoorbeeld uit het volgende:

"Alleen hoe moeten al deze thema's er exact gaan uitzien, dat is een ontwikkelproces. Er gebeurt op dit moment op verschillende tafels best veel en dat maakt het best complex soms. Er is wel verbinding met elkaar."

"Er mag meer gestuurd worden op de cruciale rollen uit de drie pijlers van de landelijke agenda in plaats van een wirwar aan thema's, ambities en werkgroepen."

¹⁵ Het Veiligheidsberaad bestaat uit de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's die met elkaar van gedachten wisselen over strategische en integrale veiligheidsvraagstukken en -ontwikkelingen van nu en in de toekomst (www.veiligheidsberaad.nl).

¹⁶ Directeurenoverleg Crisisbeheersing (DOCB) is een interdepartementale overleg waarin ook de veiligheidsregio's en de aanbieders van vitale processen zijn vertegenwoordigd.

¹⁷ In dit kader gaat het onder meer om ontwikkelsporen zoals de BDUR-doelenmatrix, De Grote Werken en het programma Onderwijs Onderweg. De Grote Werken zijn drie grote ontwikkelambities geformuleerd door de Raad van Directeuren en Commandanten Veiligheidsregio's. Het programma Onderwijs Onderweg is de uitwerking van één van de pijlers van de Grote Werken, het verbeteren van het onderwijsstelsel.

Uitdaging voor alle partijen is om het overzicht te houden op al deze ontwikkelingen. Veiligheidsregio's trekken daarin vaak in districtsverband¹⁸ op, om zo zicht hierop te blijven houden. Ook de vakraad R&Cb probeert met verschillende portefeuillehouders tot afstemming en samenwerking te komen met betrokken netwerken en werkgroepen. Toch blijft het voor veiligheidsregio's moeilijk om zicht te krijgen en te houden op al deze ontwikkelingen. Er is geen integraal overzicht, waarin alle geplande en lopende initiatieven (projecten, programma's, etc.) in samenhang worden weergegeven. Verder blijkt dat op ambtelijk en bestuurlijk niveau een monitorings- en/of uitvoeringsoverzicht nog in ontwikkeling is.

2. Beperkte verantwoording

Op grond van artikel 24 lid 2 van de Wet Veiligheidsregio's dienen de veiligheidsregio's jaarlijks te rapporteren aan de minister van JenV over de voortgang van landelijke doelstellingen, zoals bedoeld in artikel 37 van deze wet. In artikel 37 staat dat de minister landelijke doelstellingen kan vaststellen ten aanzien van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De artikelen 37 en 24 blijken bij navraag bij het departement voor nu niet toegepast te worden in relatie tot (onderwerpen van) de LAC. Daarmee hoeven de veiligheidsregio's geen verantwoording af te leggen richting de minister van JenV over de implementatie van de LAC. De verantwoording over de doorontwikkeling en uitvoering van de LAC-ambities vindt plaats binnen de eigen regio. Ook wat betreft de besteding van de extra-BDUR-gelden hoeven de veiligheidsregio's geen verantwoording af te leggen aan de minister van JenV. Bij de BDUR-gelden gaat het om een *lumpsum*¹⁹ bijdrage vanuit het Rijk. De verantwoording hierover beperkt zich tot de eigen regio. Uit gesprekken met de veiligheidsregio's blijkt overigens wel dat de beelden hierover per regio uiteenlopen. Twee voorbeelden uit de gesprekken met de regio's illustreren dit:

"Wel wordt voor de (besteding) van de verhoogde BDUR-uitkering een rapportage gevraagd. Deze zullen wij conform opdracht aan (gaan) leveren bij het ministerie."

"Aangezien het een lumpsum bijdrage betreft en geen geormerkt geld, dient er geen gespecificeerde financiële verantwoording te komen."

¹⁸ De districtsverbanden van veiligheidsregio's zijn informele samenwerkingsstructuren van veiligheidsregio's onderling die geografisch naast elkaar liggen en gezamenlijk optrekken op verschillende thema's.

¹⁹ Lumpsum: de BDUR-financiering die de veiligheidsregio's van de Rijksoverheid krijgt, wordt in één totaalbedrag verstrekt en is niet geormerkt om in te zetten op specifieke doelen of taakgebieden.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Gezien de toenemende dreigingen, de aard en omvang van crises en de mogelijke negatieve effecten daarvan voor de samenleving, wordt het steeds belangrijker dat veiligheidsregio's en crisispartners gezamenlijk de crisisbeheersing versterken. Dit is nodig om toekomstige crises (zoals langdurige stroomuitval, digitale ontwrichting en natuurbranden) het hoofd te kunnen bieden. De Inspectie JenV concludeert op basis van haar toezicht op de versterking van de crisisbeheersing dat:

1. Veiligheidsregio's actief bezig zijn met het versterken van de crisisbeheersing

De Inspectie JenV concludeert dat er bij de veiligheidsregio's steun aanwezig is voor de versterking van de crisisbeheersing en de implementatie van de LAC. De veiligheidsregio's zijn actief bezig om de crisisbeheersing te versterken en werken daarbij op verschillende thema's in verschillende gremia met elkaar samen. De vakraad R&Cb pakt hierbij vaker een regierol. De Inspectie JenV vindt dit een positieve beweging. Wel is er aandacht nodig voor de ontwikkelplannen van de veiligheidsregio's. De Inspectie JenV heeft van 14 van de 25 veiligheidsregio's daadwerkelijk ontwikkelplannen ontvangen. Het valt de Inspectie JenV op dat de geformuleerde doelen in deze plannen veelal niet scherp zijn geformuleerd waardoor het onduidelijk is tot welke concrete resultaten de inspanningen gaan leiden. Van de overige veiligheidsregio's blijft het onduidelijk hoe zij planmatig invulling geven aan de ontwikkeldoelen uit de LAC.

2. De uniformiteit van de crisisbeheersing onder druk staat

Een belangrijk conclusie van de Evaluatie Wet veiligheidsregio's was de noodzaak van het versterken van het flexibel en gezamenlijk organiseren van de crisisbeheersing. Zorgpunt voor de Inspectie JenV is het gegeven dat er voor de doorvertaling van de LAC vooralsnog geen concrete wettelijke vereisten zijn. Ook andere (niet-wettelijke) kaders ontbreken, waardoor de veiligheidsregio's veel ruimte hebben om zelf invulling te geven aan de LAC. De Inspectie JenV concludeert dat deze ruimte een risico vormt voor het gezamenlijk organiseren van de crisisbeheersing. Verschillen worden nu soms al zichtbaar bij het opzetten van nieuwe operationele crisisstructuren in de regio's. Deze verschillen in structuren (en de gebruikte terminologie daarbij) kunnen de samenwerking bij (bovenregionale) crises bemoeilijken. Het is daarmee de vraag of de maatregelen die de veiligheidsregio's individueel nemen wel tot een verbetering van het stelsel als geheel leiden; het tegenovergestelde kan ook het geval zijn.

3. Monitoring en verantwoording aandacht nodig hebben

Er is door de veiligheidsregio's en de vakraad R&Cb veel tijd en energie geïnvesteerd in de planvormings- en de implementatiefase. Zorgen heeft de Inspectie JenV over de monitoring en verantwoording rond de implementatie van de LAC-ambities. Zeker bij een complex ontwikkelproces rond het versterken van de crisisbeheersing is het van belang om overzicht te houden op alle ontwikkelingen.

Voor de veiligheidsregio's is het moeilijk om zicht te krijgen en houden op deze ontwikkelingen. Een integraal overzicht van alle initiatieven, programma's en projecten ontbreekt. Ook ziet de Inspectie JenV dat op ambtelijk en bestuurlijk niveau een monitorings- en/of uitvoeringsoverzicht nog in ontwikkeling is. Hoe vanuit de verschillende niveaus op integrale wijze zicht wordt gehouden op alle ontwikkelingen, is daarmee (nog) niet geborgd. Ook de verantwoording over de implementatie van de LAC beperkt zich nu alleen tot de eigen veiligheidsregio. Dit maakt het moeilijk om gezamenlijk regie te voeren op de implementatie van de LAC.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de bevindingen en conclusies komt de Inspectie JenV tot de volgende aanbevelingen:

Aan de minister en staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

- Geef in de LAC alsnog expliciet als kader aan dat de veiligheidsregio's moeten zorgen voor het harmoniseren en ontwikkelen van gelijksoortige crisisstructuren en begrippen. Alleen door harmonisatie is het mogelijk om op bovenregionaal niveau adequaat samen te werken tijdens de dreigings- en responsfase van een crisis. Borg dit tevens in de herziening van de Wet veiligheidsregio's.
- Zorg dat er een adequaat centraal monitoringsoverzicht komt waar alle geplande en lopende initiatieven bij elkaar komen. Een dergelijk overzicht zou niet alleen de LAC moeten behelzen, maar ook de aanpalende wetgevings- en beleidsontwikkelingen.
- Zorg ervoor dat er op basis van het monitoringsoverzicht regie wordt gehouden op de implementatie van de LAC. Vraag zo nodig verantwoordingsinformatie op bij de veiligheidsregio's om meer duidelijkheid te krijgen of de regionale versterkingsopgaven synchroon lopen met de landelijke ambities.

Aan de besturen van de veiligheidsregio's

- Zorg als individuele veiligheidsregio dat de ambities uit de LAC expliciet in de planvorming worden meegenomen. Geef in deze planvorming duidelijk aan waar de gestelde versterkingsdoelen vandaan komen en maak de doelen concreet, meetbaar en tijdsgebonden.
- Heb er oog voor dat bij de doorontwikkeling van de crisisbeheersing de structuren en begrippen in de dreigings- en responsfase tussen de veiligheidsregio's niet uiteen gaan lopen. Dit om te vermijden dat er knelpunten ontstaan in de onderlinge samenwerking tussen veiligheidsregio's en de samenwerking met andere crisispartners tijdens een (dreigende) crisis.

4.3 Vooruitblik

In 2025 blijft de Inspectie JenV de doorontwikkeling van het stelsel crisisbeheersing volgen. Daarbij zal het accent liggen op de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de versterking crisisbeheersing.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid
niet vanzelfsprekend zijn.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
Contactformulier | www.inspectie-jenv.nl

Juli 2025

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*

Tabel hoor en wederhoor rapport Versterking crisisbeheersing

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste...laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
1	JenV (DGPenV en NCTV)	H 1 (p4)	".....in nauwe afstemming met de veiligheidsregio's op 10 juni 2024 aangeboden aan de Tweede Kamer."	Formeel aanbiedingsmoment.	Tekstaanpassing is overgenomen.
2	JenV (DGPenV en NCTV)	H 3 / 3.1	"De veiligheidsregio's hebben in 2023 van de minister van JenV extra gelden ontvangen met als doel de crisisbeheersing en de informatievoorziening verder te versterken."	Bij de nadere afspraken over de inzet van deze middelen is dit afgebakend tot 'versterking van de crisisbeheersing en informatievoorziening'.	Tekstaanpassing is overgenomen.
3	JenV (DGPenV en NCTV)	H3 / 3.3 (p8)	Op dit moment zijn er echter nog geen concrete formele vereisten, omdat dit kader onderdeel is van het concept wetsvoorstel 'aanpassing Wet Veiligheidsregio's en Veiligheids-wet BES', zoals dit recent in consultatie is gegaan.	De regio's zijn nauw betrokken bij de uitwerking van het concept wetsvoorstel. Onderdeel hiervan was ook de uitwerking van de kaders in relatie tot de Landelijke Agenda. Formeel is er inderdaad nog geen sprake van een kader, maar in de praktijk weten de veiligheidsregio's wat er verlangd gaat worden. Het conceptwetsvoorstel gaat naar verwachting net na 11 juli in consultatie.	Toelichting is opgenomen in voetnoot 13.
4	JenV(DGPenV)	H3 3.4 (p10)	"De artikelen 37 en 24 blijken bij navraag bij het departement voor nu niet toegepast te worden in relatie tot (onderwerpen van) de LAC. "	De tekst lijkt nu de suggestie te doen dat onderwerpen die in de LAC staan niet onder art. 37 kunnen vallen. Dat is niet het geval. In principe kan de minister van JenV art. 37 benutten om	Tekstaanpassing is overgenomen.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste...laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
1	Vakraad R&CB	3.1	Tweede alinea van 3.1	Scherper stellen dat deze leerarena's, georganiseerd door de Coalitie Informatie Gestuurde Veiligheid, over versterking informatievoorziening, niet over versterking van crisisbeheersing in brede zin.	De argumentatie klopt. De Inspectie JenV heeft dit in de tekst aangepast.
2	Vakraad R&CB	4.2	Aanbevelingen	Nog niet gevuld, dus kan niet beoordelen	Nvt
3.	Vakraad R&CB	3.4.1 & 4.1.3.	Het voortgangsoverleg Landelijke Agenda Crisisbeheersing mist hierin. Hierin zijn de veiligheidsregio's/vakraad R&CB, ministerie van JenV en nog enkele andere ministeries vertegenwoordigd. Hier vindt juist een stukje monitoring plaats en wordt input geleverd voor de voortgangsbrief LAC 2025.	Dit schetst een completer beeld en nuanceert de bevindingen en bijbehorende conclusies. Zonder daarmee te willen zeggen dat het niet nog wat beter kan.	Geen aanpassingen in de tekst van het rapport gedaan. Zowel in de tekst al in de voetnoot 15 staat al beschreven hoe de monitoring plaatsvindt. Ook staat in deze voetnoot dat dit een interdepartementaal overleg betreft en dat de veiligheidsregio's hierbij betrokken zijn. Tevens wordt al in de tekst genoemd dat het monitoringsoverzicht nog in ontwikkeling is.
4.	Vakraad R&CB	3.4.1	Hierin worden de verdiepende visitaties gemist; een zelfevaluatie instrument van de veiligheidsregio's gericht op ontwikkelen en leren.	Het referentiemodel bij de verdiepende visitaties is gebaseerd op de landelijke afspraken die gemaakt zijn in het kader van Versterking Crisisbeheersing	Inspectie JenV neemt dit punt niet over in de tekst van het rapport. Visitatie is immers gericht op leren en ontwikkelen en niet gericht op centrale monitoring en verantwoording.

Vergadering van	:	Bestuurscommissie GGD - reguliere vergadering
Kabinet	:	Nee
Vergaderdatum	:	5-11-2025
Auteur	:	Crisisbeheersing
Onderwerp	:	Doorontwikkeling Programmaplan Weerbare Samenleving
Bijlagen	:	2

Aanleiding en korte samenvatting

De Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) werkt, samen met gemeenten en partners, aan de ontwikkeling van een weerbare samenleving. De eerste fase (2024–2025) stond in het teken van bewustwording, verkenning en opstart. Inmiddels zijn de eerste pilots en activiteiten gestart, die tastbare resultaten opleveren en waardevolle inzichten bieden voor de doorontwikkeling van het programma.

Het voorliggende document bevat een voorstel voor de doorontwikkeling en borging van het programma *Weerbare Samenleving*. Daarbij worden drie uitvoeringsvarianten onderscheiden:

1. Minimumvariant – Aanjagen
2. Mediumvariant – Coördineren
3. Plusvariant – Overnemen

Daarnaast bevat het programmaplan een voorstel voor:

- Zeven inhoudelijke programmalijnen als fundament van het programma;
- De keuze voor het programmascenario “72 uur zonder stroom” als herkenbare en toepasbare focus binnen de *all-hazards*-benadering.

De mediumvariant (coördineren) wordt voorgesteld als voorkeursvariant voor 2026, omdat deze aansluit bij de huidige capaciteit, de beschikbare middelen (via de tijdelijke versterkingsregeling BDUR) en de behoefte aan versterking van de samenwerking met gemeenten en partners.

De inhoud en aanpak zijn besproken en getoetst in het AOV-overleg, waar brede steun is uitgesproken voor de gekozen koers.

Beslispunten

De Bestuurscommissie GGD wordt voorgesteld om:

1. Kennis te nemen van het Programmaplan Weerbare Samenleving en de stand van zaken van de regionale pilots.

Onderbouwing voorstel

De samenleving wordt geconfronteerd met toenemende en complexere risico's, zoals verstoringen in vitale voorzieningen, langdurige crises, cyberdreigingen en maatschappelijke onrust. Dit vraagt om een structurele, programmatische aanpak waarin overheid, partners en inwoners gezamenlijk werken aan weerbaarheid.

De VRLN heeft in 2025 de basis gelegd met een programmamanager, projectleider Bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) en een bestuurlijke stuurgroep. De eerste resultaten en lessen uit lopende pilots tonen aan dat regionale coördinatie en kennisdeling noodzakelijk zijn voor verdere voortgang.

De zeven programmalijnen vormen de inhoudelijke pijlers van het programma en geven richting aan de samenhang tussen bewustwording, handelingsperspectieven, sociale netwerken, samenwerking, onderzoek en data.

De keuze voor het programmascenario "72 uur zonder stroom" sluit aan bij de landelijke *all-hazards*-benadering en biedt een herkenbare en realistische context om het gesprek met inwoners en partners te voeren over zelfredzaamheid en veerkracht. Dit scenario is breed toepasbaar en vormt een praktische kapstok voor communicatie, training en beleidsontwikkeling.

De mediumvariant (coördineren) biedt het beste perspectief om deze inhoudelijke koers te realiseren:

- Bevordert structurele samenwerking met gemeenten en partners;
- Vergroot de uitvoeringskracht binnen de bestaande VRLN-structuur;
- Past binnen de huidige BDUR-financiering (2026);
- Houdt voldoende wendbaarheid om in te spelen op landelijke en regionale ontwikkelingen.

De plusvariant is inhoudelijk wenselijk, maar financieel en organisatorisch nu niet haalbaar. De minimumvariant is uitvoerbaar, maar te beperkt om de gewenste regionale impact te realiseren.

Personele consequenties

De doorontwikkeling vraagt om een programmatische formatie van circa 5–6 fte binnen VRLN (programmamanager, projectleider coördinatie- & noodsteunpunten, communicatie, onderzoek en stafondersteuning). Deze formatie kan in 2026 worden gedekt binnen de tijdelijke BDUR-regeling. Aanvullend hierop moeten gemeenten een structurele capaciteit van (indicatief) 0,5 fte per 10.000 inwoners leveren. Deze bijdrage is gericht op deelname aan het regionale platform en de samenwerking in projecten, pilots en beleidsafstemming en is een kritische succesfactor voor het slagen van het programma. Daarbij is van belang te benadrukken dat dit een exclusieve inschatting betreft van de programmatische inzet. De aanvullende capaciteit die de gemeenten zelf nodig hebben voor de uitvoering van de projecten binnen de eigen organisatie of de lokale gemeenschap valt hierbuiten.

Financiële consequenties

- **2026:**
De personele inzet voor wat betreft de inzet van de VRLN kan worden gefinancierd via de BDUR-versterkingsregeling. Projectmatige activiteiten (zoals coördinatiesteunpunten) zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van landelijke middelen.
- **Na 2026:**
Structurele financiering is nog niet geborgd. Hiervoor wordt in 2026 een vervolgvorstel voorbereid, waarin scenario's voor structurele borging (VRLN, gemeenten, partners) worden uitgewerkt.
- **Risico en aandachtspunt:**
Indien landelijke middelen uitblijven, moeten prioriteiten worden herzien of activiteiten worden afgeschaald. Lenigheid en aanpassingsvermogen blijven noodzakelijk.

Informatiemanagement

- Monitoring van voortgang via de reguliere overleggen van de BC Veiligheid in overleg met de betrokken portefeuillehouders.
- Resultaten van pilots en programmadoelen worden vastgelegd in een jaarplan en voortgangsrapportage.
- Kennisdeling via het regionale platform Weerbare Samenleving.

Communicatie

- Aan de BC Veiligheid wordt een "informatieoverzicht Weerbare Samenleving" met de huidige stand van zaken rondom het programma aangeboden. Het informatieoverzicht kan tevens dienen als input voor of invulling van een Raadsinformatiebrief (RIB), afhankelijk van de voorkeur en timing binnen uw gemeente.
- Indien de Bestuurscommissie Veiligheid in haar vergadering van 7 november a.s. instemt met het programmaplan, zal hierover op woensdag 19 november 2025 een gezamenlijk persbericht worden uitgegeven.
Bij de tot stand koming en afstemming van dit persbericht worden de gemeenten actief betrokken, zodat er een eenduidige en herkenbare regionale boodschap naar buiten wordt gebracht.

Bijlagen

1. Programmaplan Weerbare Samenleving
2. Stand van zaken Pilots

Besluit

Besluit ambtelijk secretaris

- ☐ Akkoord met voorstel
- ☐ Akkoord met voorstel met aantekening
- ☐ Niet akkoord met voorstel met aantekening

Toelichting:

Programma WEERBARE SAMENLEVING

Auteur: Bas Thomissen
VERSIE: 21-10-2025

Inhoud

1	Aanleiding en doel van het document	3
2.	Huidige situatie als vertrekpunt voor doorontwikkeling	4
2.1	Doelstellingen van het programma	4
2.2	Rol van de veiligheidsregio	4
2.3	Aanpak	5
2.4	Tweesporenbeleid	5
2.5	Planning ontwikkeling programma	7
2.6	Organisatorisch en financieel	8
3.	Doorontwikkeling van het Programma Weerbare Samenleving	9
3.1	Totstandkoming programma Weerbare Samenleving	9
3.2	Programmascenario VRLN	10
3.3	Programmalijnen Weerbare Samenleving	11
3.4	Varianten in aanpak programma Weerbare Samenleving	14
3.5	Indicatie formatie en middelen Programmteam VRLN /gemeenten	17
4.	Bestuurlijke duiding en voorkeursrichting	21

1 Aanleiding en doel van het document

De afgelopen jaren hebben de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), gemeenten en andere partners gewerkt aan een weerbare samenleving. Vanaf 2025 is gestart met de opbouw van het programma Weerbare Samenleving. Dit document markeert de volgende stap in die ontwikkeling. Waar de eerste fase vooral gericht was op bewustwording en het leggen van een organisatorische en inhoudelijke basis, richt de huidige fase zich op de doorontwikkeling en structurele verankering van het programma. De noodzaak daartoe is helder: de samenleving wordt steeds vaker geconfronteerd met complexe en langdurige crises, variërend van verstoringen in vitale voorzieningen tot digitale dreigingen en maatschappelijke ontwrichting.

Uitgangspunt daarbij is dat de regionale aanpak van VRLN en haar partners een nadere uitwerking vormt van de meest recente landelijke kaders, beleidslijnen en campagnes (zoals de onlangs aangekondigde Denk vooruit-campagne), zoals deze zijn opgesteld door de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV). Daarmee sluit VRLN aan op de landelijke koers terwijl regionaal ruimte wordt genomen om deze kaders te vertalen naar de specifieke context en uitdagingen van Noord- en Midden-Limburg.

Parallel hieraan zijn halverwege 2025 de eerste regionale pilots en acties gestart. Deze ervaringen vormen de bouwstenen voor de verdere programmatische ontwikkeling. Het komend jaar staat in het teken van het consolideren van resultaten op korte termijn én het voorbereiden van een duurzaam programmaplan voor de lange termijn.

Met dit document wordt richting gegeven aan die doorontwikkeling. Het biedt inzicht in de huidige stand van zaken, de bestuurlijke varianten, de benodigde inzet en middelen en de keuzes die nodig zijn om het programma Weerbare Samenleving stevig te verankeren in de regio Noord-Limburg. Daarbij is nadrukkelijk sprake van een gezamenlijke inzet van alle betrokken partijen: VRLN, gemeenten, vitale partners, maatschappelijke organisaties én inwoners.

Dit document vormt daarmee de inhoudelijke en organisatorische basis voor besluitvorming over de verdere ontwikkeling en borging van het programma Weerbare Samenleving.

2. Huidige situatie als vertrekpunt voor doorontwikkeling

In de vergadering van de bestuurscommissie Veiligheid (BC-V_ van 6 juni 2025 is ingestemd met het *Integraal plan van aanpak voor de ontwikkeling van een programma “Weerbare Samenleving” voor veiligheidsregio Limburg-Noord*. Met dit besluit zijn de kaders, uitgangspunten en eerste organisatorische afspraken vastgesteld die de basis vormen voor de verdere ontwikkeling van het programma. Dit hoofdstuk geeft een beknopt overzicht van wat binnen dat besluit gezamenlijk is vastgelegd en inmiddels in uitvoering is gebracht. Deze elementen vormen het vertrekpunt voor de doorontwikkeling van het programma Weerbare Samenleving.

2.1 Doelstellingen van het programma

- 1. Het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving**
Door inwoners, instellingen en bedrijven te helpen zich beter voor te bereiden op risico's en crisissituaties
- 2. Het versterken van de verbinding en de relatie met de inwoners**
Door bewustwording van de partners (en dus ook inwoners) in ons netwerk te vergroten en hen actief te betrekken bij het samen realiseren van veiligheid en paraatheid bij crises
- 3. Een aanpak ontwikkelen waarbij samenhang en regie van het thema Weerbaarheid binnen VRLN centraal staan**
Het nog efficiënter en effectiever samenwerken in de organisatie (VRLN), met focus op het perspectief van de inwoners

2.2 Rol van de veiligheidsregio

VRLN heeft al jaren een rol in het kader van weerbare samenleving. VRLN is één van de partners in het kader van de weerbare samenleving, echter niet de centrale partner. VRLN voorziet op dit thema in een regie en platformfunctie en zal op thema's net als nu aanjager zijn. Verder biedt de veiligheidsregio handelingsperspectieven in dit kader. Gemeenten zijn bij uitstek de organisaties die al in de wijk en dichtbij opereren.

2.3 Aanpak

Als we de opgave Weerbare Samenleving daadwerkelijk vorm willen geven, vraagt dit om een gezamenlijke inspanning van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, de gemeenten, het Rijk en diverse maatschappelijke partners. VRLN kan deze opgave niet alleen realiseren; weerbaarheid ontstaat pas door samenwerking over de volle breedte van de samenleving. Ook inwoners vervullen hierin een belangrijke rol, als dragers van de lokale veerkracht.

In deze samenwerking staat de gezamenlijke opgave centraal, met respect voor ieders rol, taak en verantwoordelijkheid. We sluiten daarbij aan op de landelijke ‘whole-of-society’-aanpak, waarin overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en samenleving samen werken aan weerbaarheid en veerkracht. Tegelijkertijd hanteren we de ‘all-hazards’-benadering, zodat we voorbereid zijn – en blijven – op een breed spectrum aan risico’s en dreigingen, van fysieke crises tot digitale verstoringen.

2.4 Tweesporenbeleid

De opgave ‘weerbare samenleving’ vraagt om een programmatische en structurele aanpak. Het gaat hierbij niet alleen om concrete maatregelen, maar vooral om een verandering in cultuur en manier van denken – zowel internationaal, landelijk als binnen het werkgebied van VRLN. Tegelijkertijd laat de huidige context zien dat de dreiging en frequentie van crises toenemen. Dat betekent dat we niet kunnen wachten tot de lange termijn aanpak volledig is ontwikkeld: er zijn ook op korte termijn acties nodig. Daarom is besloten om met een tweesporenbeleid te werken.

- Spoor 1: de ontwikkeling van een lange termijn programmaplan (vanaf 2026)
- Spoor 2: de acties en pilots op korte termijn (2025).

Spoor 1 Programma:

Ontwikkeling van een duurzaam programma ‘Weerbare Samenleving’ onder regie van VRLN, met een programmatische structuur en een vast kernteam. Door als regio een helder programma met elkaar te formuleren, komen we tot een gedegen aanpak waarbij het uitgangspunt is en blijft dat de samenleving door alle inspanningen uiteindelijk weerbaarder wordt. Hiertoe kunnen we een programma samenstellen dat voortborduurt op de landelijke aanpak, maar specifiek is toegespitst op de kansen en uitdagingen van deze regio. Bij de ontwikkeling maken we gebruik van best practices uit andere (veiligheids-) regio’s evenals van landelijke en internationale expertise.

Spoor 2: Acties op korte termijn: Vijf pilots

Het tweede spoor richt zich op de korte termijn en omvat een vijftal pilots en concrete acties in 2025. Met deze pilots geven de VRLN en gemeenten samen praktisch invulling aan de ambitie om de weerbaarheid te vergroten. Hierbij is rekening gehouden met de huidige situatie, behoeften en haalbaarheid. Voor alle pilots geldt dat er actieve betrokkenheid van één of meerdere gemeenten deelnemen en dat de opbrengsten regionaal worden gedeeld. De resultaten uit deze pilots vormen waardevolle bouwstenen voor het langetermijnprogramma en bieden de mogelijkheid om te leren, te evalueren en waar nodig bij te sturen

Hieronder volgt een korte samenvatting van de vijf pilots. Een meer uitgebreide beschrijving van de aanpak, doelen, voortgang en planning van de pilots is opgenomen in bijlage 1.

Pilot 1 – Regionale communicatie over weerbaarheid

Ontwikkeling van een communicatietoolkit die gemeenten ondersteunt bij de lokale communicatie over risico's, voorbereiding en zelfredzaamheid.

De publieke lancering vindt plaats tussen 21 en 23 november 2025. De toolkit sluit aan op de landelijke campagne van NCTV *Samen aan Zet* en bevat onder meer voorbeeldteksten, visuals en formats.

Pilot 2 – Inzicht in inrichting noodhulpunten

Zeven gemeenten werken met VRLN, vooruitlopend op landelijk beleid, aan een regionaal plan van aanpak en programma van eisen voor de inrichting van lokale noodsteunpunten en coördinatiepunten. De afronding van deze pilot staat gepland voor medio december 2025.

Pilot 3 – Weerbaarheid begint bij jezelf

In deze pilot is binnen de VRLN een 'challenge' georganiseerd waarin medewerkers werden uitgedaagd om hun eigen noodpakket en gezinsnoodplan op orde te brengen. De opgedane inzichten zijn verwerkt in een handreiking en toolkit, ontwikkeld in

PILOTS WEERBARE SAMENLEVING 2025

- 1** **Regionale communicatie over weerbaarheid**
We ontwikkelen een toolkit met communicatiemiddelen om inwoners bewust te maken van risico's en hen handelingsperspectief te bieden.
- 2** **Inzicht in inrichting van noodsteunpunten**
Wat als vitale voorzieningen zoals stroom of water langdurig uitvallen? In deze pilot verkennen we hoe en waar in de regio lokale noodsteunpunten ingericht kunnen worden.
- 3** **Weerbaarheid begint bij jezelf**
Voor we anderen aanspreken op voorbereiding, moeten we zelf het goede voorbeeld geven. Dit project richt zich op medewerkers van VRLN en gemeenten: hoe goed ben jij thuis voorbereid als het misgaat?
- 4** **Wijkje zonder stroom**
In samenwerking met een gemeente voeren we een realistische proef uit waarbij een straat of buurt vrijwillig 72 uur zonder stroom leeft.
- 5** **Weerbaarheid, een serieuze spelletje**
Universiteit Maastricht (UM) onderzoekt de mogelijkheid van het ontwikkelen van een serieuze game. In spelvorm kunnen spelers zich verplaatsen in crisisscenario's en ontdekken hoe weerbaarheid werkt.

afstemming met gemeenten. Deze hulpmiddelen maken het mogelijk dat ook andere organisaties deze challenge kunnen uitvoeren om de interne bewustwording over weerbaarheid te vergroten. De ontwikkelde handreiking en toolkit worden medio november 2025 breed beschikbaar gesteld.

Pilot 4 – Wijkje zonder stroom

Een groep inwoners in de gemeente Roermond ervaart drie dagen lang wat het betekent om zonder stroom te leven. De uitvoering vindt plaats van 21 t/m 24 november 2025; de evaluatie volgt medio december 2025.

Pilot 5 – Weerbaarheid: een serious game

Ontwikkeling van een strategisch bordspel, samen met de Universiteit Maastricht en Veiligheidsregio Zuid-Limburg, om bewustwording en handelingsvaardigheden spelenderwijs te vergroten. De eerste proefversie is getest; de verdere doorontwikkeling loopt door in 2026, met een Europese subsidieaanvraag in voorbereiding.

2.5 Planning ontwikkeling programma

Fase	Periode	Activiteiten	Resultaat	Status
1. Initiatie & verkenning	Q1 en Q2 2025	- Instellen programmateam - Stakeholderanalyse - Inventarisatie bestaand beleid en initiatieven - Risico- en behoefteanalyse	Plan van aanpak weerbare samenleving	
2. Ontwikkeling programma (spoor1)	Q2 2025 – Q4 2025	- Formuleren visie en doelen - Co-creatie met partners - Ontwerp van programmalijnen - Governance en financiering uitwerken	Vastgesteld definitief programmaplan	
3. Pilot en uitvoering 1e fase (spoor2)	Q2 2025 – Q4 2026	- Start pilotprojecten (binnen de nog te kiezen) programmalijnen - Evaluatie- en leerprocessen borgen - Regionale communicatiecampagne	Werkende aanpakken en leerervaringen	
4. Uitrol en borging	2026 – 2028	- Schalen van succesvolle projecten - Structurele inbedding in beleid - Evaluatie- en rapportagecyclus - Wellicht al projecten naar de lijn	Volwassen programmatische aanpak	

Legenda:

Klaar

In ontwikkeling:

2.6 Organisatorisch en financieel

Op dit moment wordt gewerkt met een kleine en flexibele kerngroep, bestaande uit medewerkers van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), ondersteund door een stuurgroep met drie managers van de VRLN en de coördinerend gemeentesecretaris. De kerngroep is tijdelijk uitgebreid met een programmamanager en een communicatieprofessional om de verdere ontwikkeling van het programma te ondersteunen.

De financiering in 2025 vindt plaats uit tijdelijke middelen die beschikbaar zijn gesteld via de versterkingsgelden crisisbeheersing (BDUR).

Daarnaast worden de gemeenten actief betrokken bij de uitvoering en ontwikkeling van het programma. Dit gebeurt zowel via werk- en informatiesessies waarin kennis, ervaringen en behoeften worden gedeeld, als via deelname aan de verschillende pilots die binnen het programma worden uitgevoerd. Op deze manier wordt de samenwerking op meerdere niveaus vormgegeven en wordt de regionale samenhang verder versterkt.

3. Doorontwikkeling van het Programma Weerbare Samenleving

De basis voor het programma Weerbare Samenleving is inmiddels gelegd: de tijdelijke organisatie is ingericht, de samenwerkingsstructuren staan, en de eerste pilots leveren – ten tijde van de besluitvorming over dit document – hun eerste resultaten op. Deze ervaringen vormen waardevolle input voor de verdere ontwikkeling van het programma en de aanscherping van de bijbehorende programmalijnen.

Om het programma verder te brengen van opstartfase naar een structurele en duurzame samenwerking, is het noodzakelijk om op een aantal punten nadere keuzes en afspraken te maken. Het gaat daarbij om de doorontwikkeling van de uitvoeringsvarianten, de organisatorische inrichting en de financiële borging van het programma.

De uitvoeringsvarianten beschrijven de mogelijke rol en intensiteit van betrokkenheid van de VRLN bij de verdere vormgeving en uitvoering van het programma op langere termijn. In dit document worden drie varianten onderscheiden: Minimum (aanjagen), Medium (coördineren) en Plus (overnemen).

3.1 Totstandkoming programma Weerbare Samenleving

Dit programmaplan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking en afstemming tussen de Veiligheidsregio Limburg-Noord, de vijftien Noord-Limburgse gemeenten en landelijke partners. Het bouwt voort op het *Integraal Plan van Aanpak* dat in juni 2025 door de Bestuurscommissie Veiligheid is vastgesteld en vormt een verdere verdieping en concretisering van de eerder ingezette koers.

Bij de doorontwikkeling is gebruikgemaakt van de meest recente landelijke kaders en richtlijnen van het Rijk, de NCTV, de VNG, het NIPV en het landelijke platform WeerbaarNL.

Deze landelijke ontwikkelingen vormen het inhoudelijke fundament voor de regionale vertaling die in dit plan is uitgewerkt, met name zoals beschreven in paragraaf 3.3 – Programmalijnen Weerbare Samenleving.

Daarnaast is uitgebreide afstemming en consultatie georganiseerd met:

- de Adviseurs Openbare Orde en Veiligheid (AOV'ers) van de gemeenten;

- de kartrekkers en projectleiders Weerbare Samenleving binnen de gemeenten;
 - de directie en medewerkers van VRLN (veiligheid en gezondheid);
-
- samenwerkingspartners zoals andere veiligheidsregio's en programmamanagers Weerbare Samenleving uit andere regio's.

De inhoud en aanpak zijn besproken en getoetst in het AOV-overleg, waar brede steun is uitgesproken voor de gekozen koers.

De komende periode wordt de betrokkenheid van gemeenten verder versterkt door hun actieve rol in de nadere uitwerking van de programmalijnen en de uitvoering van de regionale pilots.

3.2 Programmascenario VRLN

Hoewel de VRLN uitgaat van een 'all-hazards'-benadering, blijkt in de praktijk dat deze brede insteek het lastig maakt om bij inwoners, partners en organisaties het gesprek over bewustwording en handelingsperspectieven concreet te voeren. Door binnen deze benadering een duidelijke focus te kiezen, ontstaat meer herkenbaarheid en handelingsruimte. In diverse veiligheidsregio's is daarom gekozen om te werken met het scenario '72 uur zonder stroom'.

Dit scenario biedt een realistisch en aansprekend uitgangspunt om het gesprek over weerbaarheid te voeren. Het raakt de kern van:

- zelfredzaamheid;
- maatschappelijke veerkracht;
- continuïteit van vitale voorzieningen.

Het omvat vrijwel alle elementen die bij andere crises eveneens van belang zijn. Bovendien is dit scenario eenvoudig te vertalen naar andere typen verstoringen, zoals uitval van water, communicatie of logistiek.

Voorstel programmascenario VRLN:

*Ook voor de VRLN wordt geadviseerd om te kiezen voor het programmascenario van **langdurige (72 uur) en grootschalige stroomuitval**, waarbij ook uitval in aangrenzende regio's en landen wordt verondersteld. Dit scenario biedt een realistische, herkenbare en leerzame context voor het ontwikkelen van handelingsperspectieven, het versterken van samenwerking en het vergroten van bewustwording bij inwoners, partners en overheden. Niet allen voor onze regio, maar juist ook kijkend naar de effecten en samenwerking met andere regio's, in eigen land en daarbuiten.*

Door dit scenario als inhoudelijke kapstok te gebruiken binnen het programma Weerbare Samenleving, ontstaat een gezamenlijk verhaal dat richting geeft aan zowel het beleidsmatige spoor (lange termijn) als aan de uitvoering van de pilots (korte termijn).

3.3 Programmalijnen Weerbare Samenleving

In het kader van het programma Weerbare Samenleving wordt voorgesteld om met zeven samenhangende programmalijnen aan de slag te gaan. Deze geven richting geven aan de verdere inhoudelijke en organisatorische ontwikkeling van het programma. De lijnen zijn geselecteerd met oog voor landelijke beleidsontwikkelingen op het terrein van weerbaarheid, sluiten aan bij de bestaande werkwijze binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) en corresponderen met de thema's zoals opgenomen in de [Handreiking Weerbare Samenleving van de VNG](#). Deze thematische opzet volgt de landelijke lijn, en beoogt regionale maatwerkruimte te behouden en aan te sluiten bij de bestaande structuur van VRLN.

Programmalijn 1: Bewustwording

Onder bewustwording valt het vergroten van het besef bij inwoners, organisaties en overheden welke risico's een samenleving kunnen ontwrichten, zoals uitval van vitale voorzieningen, cyberaanvallen of langdurige crises. Het gaat daarbij om het zichtbaar maken van kwetsbaarheden én om het versterken van het bewustzijn dat veerkracht al in de samenleving aanwezig is, maar niet altijd wordt herkend, benut of georganiseerd.

Het programma richt zich op het stimuleren, verbinden en faciliteren van bestaande veerkracht, zodat deze in samenhang kan worden ingezet wanneer dat nodig is. Door het gesprek hierover te voeren en goede voorbeelden zichtbaar te maken, groeit het gezamenlijke inzicht dat zelf- en samenredzaamheid essentieel zijn om als regio bestand te zijn tegen verstoringen en crises.

Programmalijn 2: Handelingsperspectieven

De programmalijn draait om het bieden van praktische opties en communicatiemiddelen in situaties van risico of crisis. Het gaat bijvoorbeeld om heldere risico- en crisiscommunicatie (wat is er aan de hand, wat kan men doen?), het aanreiken van scenario's en beslissingskaders, en het trainen van situaties waarin burgers, organisaties en bestuur kunnen handelen.

Programmalijn 3: Stimuleren sociale netwerken

Het versterken van het sociaal weefsel — dus de relaties en netwerken in de wijk, buurt, organisatieverbanden — is van cruciaal belang. In een crisis kunnen sociale netwerken fungeren als buffer: mensen helpen elkaar, verspreiden informatie, ondersteunen kwetsbaren.

Programmalijn 4: Samenwerking partners

Hier gaat het om het verbinden van publieke, private en maatschappelijke actoren — denk aan vitale partners, zorginstellingen, waterschappen, netbeheerders, maatschappelijke organisaties — zodanig dat hun wederzijdse verantwoordelijkheden en rollen in een crisis complementair zijn. Het doel is een gedeeld netwerk van capaciteit en middelen, zodat niet ieder op zichzelf staat.

Programmalijn 5: Samenwerking overheid

Deze lijn richt zich op de horizontale en verticale afstemming tussen overheidslagen (gemeente, veiligheidsregio, provincie, rijk), en op zowel preventieve, voorbereidings- als responscapaciteit. Het gaat om coherent beleid, duidelijke rolverdeling, en samenhang in planning en uitvoering bij crises.

Programmalijn 6: Sturen en ontwikkelen op basis van onderzoek en data

Een data-ondersteunde benadering is essentieel: met onderzoek, risico- en kwetsbaarheidsanalyses, monitoring en evaluatie van vitale voorzieningen en behoeftes, kan beleid effectiever worden vormgegeven en bijgestuurd. Dit biedt inzicht in welke onderdelen van de samenleving het meest kwetsbaar zijn en waar interventies het meest zinvol zijn.

Programmalijn 7: Specifieke opdrachten

Onder dit thema vallen concrete opdrachten op landelijk of regionaal niveau — bijv. implementatie van nationale en/of internationale programma's, opdrachten vanuit NCTV of VNG, maar ook maatwerk voor specifieke risico's of lokale omstandigheden.

Randvoorwaarde: bedrijfscontinuïteit en interne veerkracht

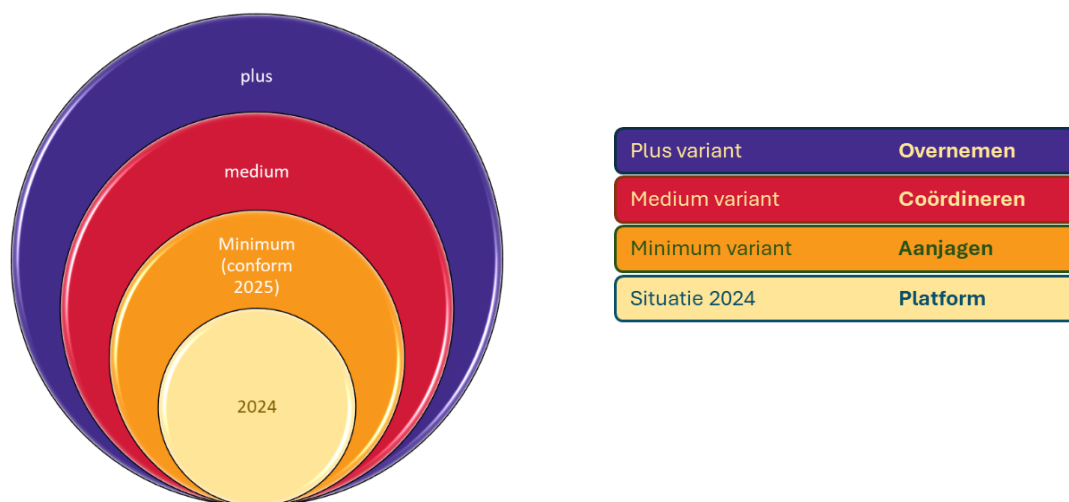
De continuïteit van de eigen organisatie vormt een belangrijke randvoorwaarde voor het programma *Weerbare Samenleving*. Een organisatie die onder verstoorde omstandigheden haar kernprocessen kan voortzetten, blijft in staat om de samenleving te ondersteunen en faciliteren.

Binnen dit kader speelt Bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) een sleutelrol: het richt zich op het waarborgen van mensen, middelen, processen en informatie, zodat ook tijdens crises de basis op orde blijft.

Hoewel BCM geen direct onderdeel is van het programma *Weerbare Samenleving*, is het versterken ervan onmisbaar om als organisatie veerkrachtig te kunnen handelen en bij te dragen aan de weerbaarheid van de samenleving als geheel.

3.4 Varianten in aanpak programma Weerbare Samenleving

Om richting te geven aan de verdere ontwikkeling van het programma wordt een indeling in de zeven voorgaande programmalijnen voorgesteld, die de inhoudelijke basis van het programma vormen. Daarnaast worden binnen dit programmaplan drie varianten onderscheiden, die verschillen in ambitie, inzet en mate van organisatorische verankering. Deze varianten vormen de basis voor een bestuurlijke keuze over de gewenste koers en het ambitieniveau van het programma (zie figuur 1).

Figuur 1: varianten ontwikkeling programma weerbaarheid Limburg-Noord

Variant 0 – Huidige werkwijze (tot en met 2024)

De werkwijze tot en met 2024 kenmerkt zich door activiteiten binnen het reguliere werk en budget van de VRLN. Er werd gewerkt aan onderdelen van de weerbare samenleving, maar zonder programmatische sturing of structurele middelen. Gezien de maatschappelijke, veiligheids- en internationale ontwikkelingen is duidelijk dat deze variant onvoldoende toekomstbestendig is. Deze variant wordt daarom niet verder uitgewerkt.

Variant 1 – Minimumvariant (conform 2025): Aanjagen

De minimumvariant bouwt voort op de huidige werkwijze (programmamanagement en compacte kerngroep en stuurgroep) en richt zich op het aanjagen en agenderen van het thema weerbare samenleving. De focus ligt op het delen van kennis, volgen van landelijke beleidsontwikkelingen, uitvoeren van wettelijke taken en benutten van

bestaande informele netwerken. Binnen deze variant worden handelingsperspectieven verkend en gedeeld, sociale netwerken in kaart gebracht en partners benaderd om het thema weerbaarheid actief te agenderen. Onderzoek en data worden beperkt ingezet; de aanpak is vooral experimenteel en gebaseerd op expert judgement. Landelijke opdrachten, zoals pilots rond coördinatiepunten, worden uitgevoerd, maar er is geen structurele capaciteit voor regionale initiatieven. Het uitvoeren in implementeren van acties ligt volledig bij gemeenten.

Variant 2 – Mediumvariant: *Coördineren*

In deze variant wordt de programmatische aanpak versterkt en het programmateam beter bemenst, terwijl het programma organisatorisch binnen de organisatiestructuur van VRLN gecoördineerd blijft. Naast de activiteiten uit de minimumvariant is er meer ruimte om projecten en initiatieven in de regio te coördineren en te verbinden. Inwoners kunnen de effecten concreet ervaren via initiatieven zoals de pilot *Wijkje zonder Stroom*. Er wordt nadrukkelijker, samen met gemeenten, gewerkt aan het versterken van sociale netwerken en het structureel verbinden van partners. De samenwerking tussen overheden krijgt vorm in een platform Weerbare Samenleving waarin gemeenten, VRLN en andere partijen gezamenlijk optreden vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. De aanpak wordt meer evidence-based: beleid en uitvoering worden onderbouwd met onderzoek en data en er wordt actief geëvalueerd en geleerd. Naast landelijke opdrachten is er ook beperkt ruimte voor regionale maatwerkopdrachten, bijvoorbeeld op verzoek van meerdere gemeenten.

Variant 3 – Plusvariant: *Overnemen*

De plusvariant vertegenwoordigt de meest ambitieuze vorm en vergt een bredere, gezamenlijke investering. Het programma wordt daarbij ondergebracht in een afzonderlijke (gezamenlijke) programmatische entiteit, waarin VRLN, gemeenten en andere partners middelen en capaciteit inbrengen. Vanuit deze entiteit wordt actief gewerkt aan het vergroten van zelfredzaamheid van inwoners, het professionaliseren van handelingsperspectieven en het organiseren van regie op communicatie. Sociale netwerken worden waar nodig vernieuwd of ontwikkeld en er wordt een consortium van netwerken, coalities en collectieven gevormd om structureel samen te werken aan weerbaarheid. De uitvoering is onderbouwd met wetenschappelijk

onderzoek en gericht op innovatie en beleidsontwikkeling. Deze variant positioneert de regio als proactieve voortrekker op het gebied van weerbare samenleving.

	Minimum variant <i>aanjagen</i>	Medium variant <i>coördineren</i>	Plus variant <i>overnemen</i>
1. Bewustwording risico's, waarom van zelfredzaamheid	o Vertellen	o Ervaren	o Trainen
2. Handelingsperspectieven risico en crisiscommunicatie	o Landelijk volgend	o Verbindend en initiërend	o Regisseren, (uit-)besteden
3. Stimuleren sociale netwerken inprikken op samenleving, sociaal weefsel	o Inventariserend	o Stroomlijnen en verbinden	o Vernieuwend en ontwikkend
4. Samenwerking partners o.a. zelfredzaamheid (vitale) partners	o Netwerken in beeld + agenderen weerbaarheid	o Koppelen, verbinden uitbreiden van netwerken + samen thema's oppakken	o Actief opzetten nieuwe netwerken Consortium, coalities, collectieven)
5. Samenwerking overheid samenhang lokaal, regionaal, nationaal op voorbereidingen	o Wettelijke taken en informele netwerken	o Structureel platform / programma	o Separate programma organisatie
6. Sturen en ontwikkelen op basis van onderzoek en data inzicht vitale voorzieningen, kwetsbaarheden en behoeftes	o Niet → experimenteel / expert judgement	o Evidence-based, evalueren en leren	o Wetenschappelijk onderzoek
7. Specifieke opdrachten Landelijke opdrachten en regionaal maatwerk	o (Landelijke) opdrachten (top- down)	o Vraaggericht uit gemeenten en partners (bottom-up)	o Innovatief (proactief zelf bedenken en ontwikkelen)
Eigen continuïteit / BCM			

Tabel 1: Programmalijnen afgezet tegen scenario's

3.5 Indicatie formatie en middelen Programmateam VRLN /gemeenten

De verdere ontwikkeling van het programma Weerbare Samenleving vraagt om een passende inrichting van capaciteit, middelen en samenwerking tussen de VRLN en de aangesloten gemeenten. De mate waarin deze inzet wordt georganiseerd, hangt rechtstreeks samen met de bestuurlijke keuze voor één van de drie varianten (*Minimum, Medium of Plus*).

Binnen alle varianten blijft in principe het uitgangspunt dat het programma wordt uitgevoerd langs de zeven voorgestelde programmalijnen en in nauwe samenwerking met gemeenten, vitale partners, maatschappelijke organisaties en inwoners. De formatie en middelen bepalen de mate van uitvoeringskracht, de mogelijkheid tot regionale coördinatie en de ruimte om te leren en te innoveren.

De financiering van de personele inzet door de VRLN kan binnen de varianten in 2026 nog worden gedekt via de tijdelijke versterkingsregeling (BDUR). Dit biedt de VRLN de mogelijkheid om in dat jaar de programmatische capaciteit te behouden en door te ontwikkelen. De uitvoering is echter afhankelijk van de vraag in hoeverre er daadwerkelijk landelijke middelen beschikbaar komen. Op dit moment is de financiële dekking dus enkel voor het jaar 2026, en met name op capaciteit binnen VRLN.

Het is daarom van belang om binnen de gekozen variant voldoende lenigheid en aanpassingsvermogen te behouden. De bestuurlijke en organisatorische inrichting van het programma moet kunnen meebewegen met veranderende omstandigheden en beschikbare financiering, zodat continuïteit en slagkracht gewaarborgd blijven.

Het onderstaande overzicht geeft een indicatie van de benodigde formatie binnen de VRLN en de aanvullende inzet bij gemeenten ten behoeve van het gezamenlijke programma. Daarbij is van belang te benadrukken dat dit een exclusieve inschatting betreft van de programmatische inzet; de aanvullende capaciteit die gemeenten zelf nodig hebben voor de uitvoering van projecten binnen de eigen organisatie of de lokale gemeenschap valt hierbuiten. Deze raming dient als richtinggevend kader voor besluitvorming over de verdere inrichting en borging van het programma.

Variant 1 – Minimum (Aanjagen)

In deze variant ligt de nadruk op het agenderen en aanjagen van het thema. De formatie blijft beperkt en sluit aan bij de huidige inzet van een programmamanager en enkele interne medewerkers. Gemeenten leveren incidenteel capaciteit voor afstemming en netwerkvorming en hebben dus zelf een grote opgave in het realiseren van de acties in hun eigen gemeente. De middelen zijn grotendeels afkomstig uit de bestaande begroting.

VRLN Programmateam

- Programmamanager Weerbare Samenleving (0,6–0,8 fte, tijdelijk)
- Communicatieadviseur (0,4–0,6 fte, tijdelijk)
- Ondersteuning kernteam: 1 medewerkers VRLN (0,2)
- Middelen: Beperkte extra middelen; voornamelijk bestaande begrotingsmiddelen, incidentele trainingen en workshops.

Gemeentelijke inzet*

- Minimaal: deelname aan bijeenkomsten projectteams of inventarisatie sociale netwerken (0,1–0,2 fte per gemeente, incidenteel)
- Gebruik bestaande middelen en ambtelijke capaciteit; geen structurele nieuwe inzet nodig.

**LET OP: Hierbij dient helder te zijn dat gemeenten bij alle scenario's binnen hun organisatie ruimte vrij moeten maken voor deelname aan het regionale proces (afvaardigen van mensen), maar ook voor de implementatie van de projecten in de eigen gemeenten en gemeenschap.*

Variant 2 – Medium (Coördineren)

Deze variant vraagt om een beter bemenst programmateam binnen de VRLN, dat structureel projecten coördineert en partners verbindt. Gemeenten leveren een vaste bijdrage aan regionale overleggen, pilots en initiatieven. Er is ruimte voor aanvullende middelen om data, onderzoek en communicatie structureel te versterken.

VRLN Programmamteam

- Programmamanager Weerbare Samenleving (1,0 fte, structureel of tijdelijk met duidelijke termijn)
- Projectleider Coördinatie- & Noodhulpunten (0,6–0,8 fte)
- Medewerkers kernteam: 3–4 fte (inhoudelijk, netwerkmanagement, communicatie en onderzoek)
- Ondersteuning staf/administratie: 0,5 fte
- Middelen: Budget voor regionale pilots, data-analyse, trainingen en coördinatieplatform, communicatie, mogelijk kleine projectsubsidies.

Gemeentelijke inzet*

- Structurele deelname aan regionale platformen (0,5 fte per 10.000 inwoners)
- Coördinatie lokaal van projecten of pilots; inzet van beleidsmedewerkers en/of communicatiefunctionarissen.
- Eventueel extra uren boven reguliere taken: 1–2 dagen per maand voor kleinere gemeenten, 2–3 dagen per maand voor grotere gemeenten.

**LET OP: Hierbij dient helder te zijn dat gemeenten bij alle scenario's binnen hun organisatie ruimte vrij moeten maken voor deelname aan het regionale proces (afvaardigen van mensen) maar ook voor de implementatie van de projecten in de eigen gemeenten en gemeenschap.*

Variant 3 – Plus (Overnemen)

In de plusvariant wordt het programma ondergebracht in een gezamenlijke organisatievorm met structurele inbreng van de VRLN, gemeenten en partners. De formatie groeit substantieel ten opzichte van nu, met inzet op beleid, uitvoering, onderzoek en communicatie. Gemeenten participeren actief en leveren middelen en capaciteit. Deze variant vergt de meeste middelen, maar biedt uiteindelijk ook de grootste uitvoeringskracht en impact.

VRLN Programmamteam/ programmatische entiteit

- Programmamanager Weerbare Samenleving (1 fte, strategisch)
- Projectleider coördinatie & noodsteunpunten (1 fte)
- Inhoudelijke projectmedewerkers: 4–6 fte (beleid, onderzoek, communicatie, sociaal netwerk)

- Ondersteuning staf/administratie: 1–2 fte
- Middelen: substantieel budget voor organisatie-inrichting, opleidingen, trainingen, communicatie, data-analyse en wetenschappelijk onderzoek; mogelijke externe expertise en advies.

Gemeentelijke inzet*

- Structurele deelname aan gezamenlijke programmatische entiteit: 0,5 fte per 10.000 inwoners (afhankelijk van omvang)
- Actieve bijdrage in pilots, trainingen, netwerkontwikkeling, communicatie.
- Extra uren boven reguliere inzet: gemiddeld 1–2 dagen per week per gemeente voor actieve participatie.

**LET OP: Hierbij dient helder te zijn dat gemeenten bij alle scenario's binnen hun organisatie ruimte vrij moeten maken voor deelname aan het regionale proces (afvaardigen van mensen) maar ook voor de implementatie van de projecten in de eigen gemeenten en gemeenschap.*

Indicatie formatie en middelen per variant

	Minimum variant aanjagen	Medium variant coördineren	Plus variant overnemen
VRLN FORMATIE	2-4 fte (Programmamanager, communicatieadviseur, kernteam)	5-6 FTE (Conform minimum plus, onderzoek, netwerkmanagement en ondersteuning)	7-10 fte (volledig programmeam, staf, externe expertise)
Gemeentelijke inzet • <i>Let op: exclusief inzet eigen projecten continuïteit en in gemeenschap</i>	0,1 FTE per gemeente	+/- 0,5 FTE per 10.000 inwoners	+/- 0,5 FTE per 10.000 inwoners
Extra middelen gemeenten	Incidenteel, wellicht bestaande middelen	Structurele inzet boven reguliere capaciteit	Actieve inhoudelijke en financiële deelname en afvaardiging in nieuwe structuur

Tabel 2: Indicatie middelen en formatie per variant

4. Bestuurlijke duiding en voorkeursrichting

De VRLN vervult in de verdere ontwikkeling van het programma *Weerbare Samenleving* de rol van regisseur, aanjager en kennispartner. Zij biedt het programmatisch kader, bewaakt de samenhang tussen de zeven programmalijnen, faciliteert samenwerking en stimuleert kennisdeling tussen gemeenten, vitale partners en maatschappelijke organisaties. Daarmee creëert de VRLN de randvoorwaarden waarbinnen partners effectief kunnen handelen en hun eigen rol kunnen versterken.

De gemeenten nemen daarbij een centrale en zichtbare positie in richting de samenleving. Zij staan het dichtst bij inwoners, verenigingen en lokale netwerken en zijn daarmee in de beste positie om bewustwording, handelingsperspectieven en maatschappelijke veerkracht daadwerkelijk te versterken. Gemeenten brengen het thema *weerbaarheid* in de praktijk — in buurten, dorpen en wijken — en verbinden de programmatische aanpak met lokale beleidsagenda's op het gebied van bijvoorbeeld veiligheid, zorg, leefbaarheid en sociale samenhang.

De voorkeursrichting, de mediumvariant (coördineren), biedt hiervoor de juiste balans. In deze variant blijft de uitvoering van het programma gecoördineerd via de VRLN-organisatie, maar is er voldoende slagkracht en samenhang om gemeenten en partners te ondersteunen, te verbinden en te faciliteren. Het accent ligt op coördineren, faciliteren en verbinden: VRLN zorgt voor kaders, kennis en samenhang; gemeenten geven de maatschappelijke invulling richting inwoners.

De keuze voor de mediumvariant is bovendien het meest realistisch en doelmatig.

- De minimumvariant (aanjagen) is te beperkt om de gewenste regionale impact te realiseren: deze variant blijft te veel bij signaleren en informeren, zonder voldoende capaciteit om samenwerking structureel te organiseren of maatschappelijke initiatieven duurzaam te ondersteunen.
- De plusvariant (overnemen) is inhoudelijk aantrekkelijk, maar in de huidige context financieel en organisatorisch niet haalbaar. Een aparte organisatie of entiteit zou te zwaar zijn voor de beschikbare middelen en afbreuk doen aan de verantwoordelijkheid van gemeenten en partners in het versterken van weerbaarheid.

De mediumvariant combineert daarmee bestuurlijke haalbaarheid met inhoudelijke ambitie. Ze versterkt de positie van gemeenten als maatschappelijke uitvoerders en borgt tegelijkertijd de regierol van VRLN als verbindend en faciliterend orgaan. Zo blijft *Weerbare Samenleving* geen programma van de VRLN, maar een gezamenlijke opgave voor de gehele regio Noord-Limburg.

BIJLAGE

Stand van zaken Pilots programma Weerbare samenleving
(d.d.15-10-2025)

PILOTS WEERBARE SAMENLEVING 2025

1

Regionale communicatie over weerbaarheid

We ontwikkelen een toolkit met communicatiemiddelen om inwoners bewust te maken van risico's en hen handelingsperspectief te bieden.

2

Inzicht in inrichting van noodsteunpunten

Wat als vitale voorzieningen zoals stroom of water langdurig uitvallen? In deze pilot verkennen we hoe en waar in de regio lokale noodsteunpunten ingericht kunnen worden.

3

Weerbaarheid begint bij jezelf

Voor we anderen aanspreken op voorbereiding, moeten we zelf het goede voorbeeld geven. Dit project richt zich op medewerkers van VRLN en gemeenten: hoe goed ben jij thuis voorbereid als het misgaat?

4

Wijkje zonder stroom

In samenwerking met een gemeente voeren we een realistische proef uit waarbij een straat of buurt vrijwillig 72 uur zonder stroom leeft.

5

Weerbaarheid, een serieus spelletje

Universiteit Maastricht (UM) onderzoekt de mogelijkheid van het ontwikkelen van een serious game. In spelvorm kunnen spelers zich verplaatsen in crisisscenario's en ontdekken hoe weerbaarheid werkt.

Pilot 1: Regionale communicatie over weerbaarheid

Het doel van deze pilot is:

- Mensen stimuleren laagdrempelig met elkaar in gesprek te gaan over weerbaarheid
- Mensen voorbereiden op een mogelijke crisis.

Hiervoor ontwikkelen we een communicatietoolkit die aanvullend gaat werken op de landelijke campagnes. De toolkit is bedoeld om gemeentes te ondersteunen om het thema weerbaarheid onder de aandacht te brengen en hierover in gesprek te gaan met inwoners. Daarnaast vinden er kennis en werksessies plaats met gemeenten en partners, over de communicatie-aanpak in de regio en leveren proactief communicatieve uitingen die gemeenten in hun communicatie met de inwoners kunnen gebruiken. In Q3 is er een toolkit (eerste versie) ontwikkeld. Deze is klaar en gedrukt. De publieke lancering vindt plaats in de periode van 21–23 november 2025.

Pilot 2: Inzicht in inrichting Noodhulppunten

Het doel van Pilot 2 is:

- Het uiteindelijk kunnen organiseren en inrichten van een dekkend netwerk van coördinatie- en lokale noodsteunpunten in onze veiligheidsregio.
- Inzichtelijk maken wat nodig is om lokale noodsteunpunten in gemeenten in te zetten.
- Opstellen van een helder programma van eisen

De pilot wordt in nauwe samenwerking met gemeenten uitgevoerd. Er worden gezamenlijke werksessies georganiseerd met gemeenten. Vooruitlopend op landelijke besluitvorming maken we inzichtelijk wat nodig is om brandweerkazernes in te zetten als coördinatiepunten. Daarbij richten we straks als pilot zowel regionaal als lokaal minimaal één coördinatie- en één noodsteunpunt in. Zeven gemeenten zijn samen met VRLN aan de slag met planvorming. We maken een regionaal plan van aanpak voor het oprichten van noodsteunpunten in de regio, oftewel we geven antwoord op de “hoe-vraag”. Daarbij wordt een helder programma van eisen opgesteld. Op 14 oktober en 4 november vinden er werksessies plaats met 7 gemeenten. De oplevering van de resultaten en het definitieve plan de afronding van de pilot is medio december 2025

Pilot 3: Weerbaarheid begint bij jezelf

Het doel van de challenge is:

- Medewerkers van verantwoordelijke organisaties tijdens crisissen (gemeenten en Veiligheidsregio) zelf een mogelijk scenario te laten doorleven en de ervaringen gebruiken om een goed functionerende toolkit te ontwikkelen. Een toolkit die inwoners laagdrempelig bewust maakt en helpt om weerbaarder te worden.
- De challenge moet er uiteindelijk voor zorgen dat iedereen een noodpakket voor 72 uur klaar heeft en een familienoodplan opstelt.

De eerste versie van de challenge is uitgevoerd binnen het Crisisteam van de veiligheidsregio. De challenge liep een maand en was een groot succes: 70% van de medewerkers hebben hun weerbaarheid concreet vergroot en lieten zien dat voorbereiding én creativiteit hand in hand gaan. Op basis van de ervaringen en leerpunten uit de challenge is een handreiking ontwikkeld waarmee wij, gemeenten en andere vitale partners concreet aan de weerbaarheid van eigen medewerkers kunnen werken. De handreiking bestaat uit een checklist voor het noodpakket (gezin + huisdier) en een format voor een gezinsnoodplan en wordt ook een belangrijk onderdeel van de communicatietoolkit uit pilot 1. De pilot wordt nu voor een laatste feedbackronde voorgelegd aan enkele gemeenten. Na verwerking van de feedback, wordt de toolkit breed uitgerold en is de pilot afgerond. Vanaf november is de challenge druk-klaar en beschikbaar voor partners.

Pilot 4: Wijkje zonder stroom

Doel van de pilot:

- Ervaren waar mensen tegenaan lopen tijdens een periode van 72 uur zonder stroom
- Ervaring opdoen voor ons als crisisorganisatie met crisiscommunicatie in deze situatie
- Exposure over het thema weerbare samenleving door dagelijkse communicatie/ vlogs/ nieuwsberichten
- Uitkomsten genereren als input voor het programma weerbare samenleving.

In de pilot 'Wijkje zonder stroom' gaat een wijk, straat of enkele huishoudens ervaren wat het is om 72 uur zonder stroom te moeten leven. Mensen ervaren zelf wat de impact is van een stroomstoring van deze omvang. Gemeente Roermond geeft samen met de VRLN deze pilot vorm en inhoud. De voorbereidingen zijn vol in gang. Op 21 t/m 24 november 2025 start de uitvoering van de pilot. Enkele inwoners van gemeente Roermond gaan in dit weekend 72 uur zonder stroom leven. Zij houden hun bevindingen bij in een dagboek/ videoblog en delen dit na afloop. Het verloop van de pilot wordt ondersteund door uitgebreide communicatie-uitingen via de socials en andere kanalen. De resultaten, evaluatie en afronding pilot: medio december

Pilot 5: Weerbaarheid “een serieus spelletje”

- Doel:
Ontwikkelen van een strategisch bordspel om vaardigheden en scenario's te spelen/ trainen, zodat mensen “spelenderwijs” hun weerbaarheid vergroten en zelfredzaam kunnen handelen.

Vorig jaar zijn in een pilot de scenario's 'artikel 5 Navo' en 'grootschalige en langdurige stroomuitval' doorleefd met de shock-box van Pantopicon en Universiteit Maastricht. Samen met Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Universiteit Maastricht zetten we nu de volgende stap: het vertalen van deze aanpak naar een 'serious game' – in de vorm van een strategisch bordspel en/of digitale speelomgeving. Er is inmiddels een eerste speelbare proefversie klaar en getest. Helaas voldoet deze eerste versie nog niet om de doelstellingen te behalen. Met de testresultaten wordt nu een verdere doorontwikkeling gestart. Hiervoor worden Europese subsidies aangevraagd, waardoor de doorlooptijd voor de ontwikkeling op dit moment nog niet te duiden is.

Deze pilotgerichte benadering geeft inzicht in de effecten van de verschillende aanpakken en biedt nieuwe handvaten voor een verdere doorontwikkeling en brede uitrol in 2026 op lokaal, regionaal en waar mogelijk ook op provinciaal niveau.